

အနှစ်ချုပ်စာတမ်း

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ထိရောက်သော ထိန်းချုပ်မှု

စက်တင်ဘာလ (၅) ရက်၊ ၂၀၂၂ ခုနှစ်

Special Advisory Council for
Myanmar

အကျဉ်းချုပ်

- မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားဝင်အစိုးရဖြစ်သော မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရသည် နိုင်ငံအပေါ် ထိရောက်သော ထိန်းချုပ်မှု အရှိဆုံးသောအဖွဲ့ဖြစ်သည်။
- အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရသည် မြန်မာစစ်အုပ်စုအား ဆန့်ကျင်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ (သို့မဟုတ်) ဆန့်ကျင်တော်လှန်သည့်အဖွဲ့များမှ ပုံဖော်နေသည့် ဒီမိုကရေစီအရေးအတွက်တော်လှန်နေမှု၏ အဓိက ဗဟိုချက်မနေရာတွင် တည်ရှိသည်။ ဤအဖွဲ့အစည်းများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နယ်မြေဒေသ အများစုတွင် ပြည်သူများအပေါ် စစ်ကောင်စီထက် ပိုမိုအာဏာလွှမ်းမိုးနိုင်သည့် အဖွဲ့များဖြစ်ပြီး အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များ အဖြစ် တိုးမြှင့်အုပ်ချုပ်လျက်ရှိသည်။
- ဖယ်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီအား ခိုင်မာစေရန်ဦးတည်သော ဒီမိုကရေစီအရေးအတွက် တော်လှန်မှုသည် စစ်အုပ်စု၏ ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာ ဖိနှိပ်လာမှုများအား အဆုံးသတ်နိုင်မည့် အလားအလာရှိသည်။ သက်ဦးဆံပိုင် စစ်အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်သို့ ဦးလှည့်မည့် အခြေအနေအပေါ် မြန်မာပြည်သူများ၏ လူထု တော်လှန်ရေးမှာ ဆက်လက်ခိုင်မာနေမည်ဖြစ်ပြီး မကြာမီကာလအတွင်း ပြီးဆုံးသွားမည့်အရာ မဟုတ်ပါ။
- စစ်အုပ်စုအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်း မရှိပါ။ ၎င်းအနေဖြင့် နိုင်ငံ၏ နယ်မြေနယ်နိမိတ်အပေါ်တွင်သော်လည်းကောင်း ပြည်သူများအပေါ်တွင်သော်လည်းကောင်း အပြည့်အဝ ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းမရှိပါ။ စစ်အုပ်စုသည် အစိုးရယန္တရားများအား ထိရောက်စွာလည်ပတ်နိုင်ခြင်း မရှိသည့်အပြင် ဥပဒေ၊အမိန့်များအား ထုတ်ပြန်ကြေညာနိုင်မည့် လက္ခဏာလည်းမရှိပါ။ ထိန်းချုပ်မှု ရရှိနိုင်ရန် စစ်တပ်မှသုံးသည့် ဗျူဟာမှာ ရက်စက်ယုတ်မာမှုများအား ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ကျူးလွန်ခြင်း နှင့် အရပ်သားပြည်သူများအား လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အခက်အခဲများအား ရင်ဆိုင် ကြုံတွေ့စေခြင်းသာဖြစ်သည်။
- စစ်အုပ်စုသည် ၎င်းတို့ရှိသည့် ထိန်းချုပ်မှုများအား အလျင်အမြန်ဆုံးရှုံးလျက်ရှိသည်။ လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးနှင့် အကြမ်းမဖက်သော ခုခံတော်လှန်မှုများ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်လျက် ရှိသဖြင့် လက်ရှိပဋိပက္ခအခြေအရ ဒီမိုကရေစီအရေးအတွက် ခုခံတော်လှန်မှုမှာ ပိုမိုအလေးသာလျက် ရှိသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိရန်နှင့် အရပ်သားအုပ်ချုပ်မှုလမ်းကြောင်းပေါ်သို့ ခိုင်ခိုင်မာမာ ရောက်ရှိစေရန် နိုင်ငံတကာ အကူအညီအား လိုအပ်သည်။ စစ်အုပ်စုအား အသိအမှတ်ပြုခြင်းကို ငြင်းဆိုပြီး အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရအား အသိအမှတ်ပြုခြင်းကို ဦးစားပေး ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

Photo - @DuwaLashiLa, Twitter

နိဒါန်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရဟူ၍ အခိုင်အမာဆိုနေသော အစုအဖွဲ့ နှစ်ခုရှိသည်။ တစ်ခုမှာ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင် ကျင်းပခဲ့သည့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် ရွေးကောက်ခံခဲ့ရသော ဥပဒေ ပြုသူများမှ ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် ဖွဲ့စည်းခန့်အပ်ခဲ့သည့် အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အစိုးရဖြစ်သည်။ အခြားတစ်ခုမှာ တရားမဝင် စစ်ကောင်စီဖြစ်ပြီး စစ်တပ်ခေါင်းဆောင်များမှ ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက် နေ့ အာဏာသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းမှုအပြီး ဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတကာအစိုးရများနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းအများစုမှာ စစ်ကောင်စီ သို့မဟုတ် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရအား မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရအဖြစ် တရားဝင်အသိအမှတ် ပြုရန် တွန့်ဆုတ်လျက်ရှိသည်။ သို့သော်လည်း အစိုးရများနှင့် အခြား အရာရှိများ အနေဖြင့် ထိုအဖွဲ့အစည်းနှစ်ရပ်လုံးနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံမှုများ ပြုလုပ်လျက်ရှိသည်။ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရနှင့် စစ်ကောင်စီအပြင် တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်း နှစ်ဆယ်ခန့် သည်လည်း နိုင်ငံ၏ နယ်မြေဒေသနှင့် လူမျိုးစုအလိုက် ဌာနေတိုင်းရင်းသား လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို အခြေခံ၍ တရားဝင်အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့အစည်းများ ဖြင့် ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာ အုပ်ချုပ်လျက်ရှိသည်။

အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားဝင်အစိုးရဖြစ်ပြီး ထိုအချိန်ကလက်ခံထားသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ မူဘောင်အတွင်းတွင် မကြာသေးမီက ကျင်းပခဲ့သည့် ယုံကြည်စိတ်ချရသောရွေးကောက်ပွဲများ အပေါ် အခြေခံ၍ ဖွဲ့စည်းထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ၎င်းအား နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများမှ မြန်မာနိုင်ငံသားများ၏ တရားဝင် ကိုယ်စားပြုအဖွဲ့အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုသော်လည်း ၎င်းတို့အား တိကျသေချာသည့် စိုးမိုးမှုနယ်မြေမရှိသော စောင့်ဆိုင်းအစိုးရ သို့မဟုတ် အဝေးရောက်အစိုးရဟု သတ်မှတ်ထားကြသည်။ စစ်အုပ်စုမှာမူ တရားဝင်အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာမရှိပဲ ၎င်းအား တရားမဝင်အဖွဲ့အစည်းအဖြစ် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အသိအမှတ်ပြုထားကြသော်လည်း အစိုးရအချင်းချင်း ဆက်ဆံရသည့်အဖွဲ့များနှင့် နိုင်ငံအများစုမှာမူ ၎င်းအား တရားဝင် အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အဖြစ် ယူဆပြီး ၎င်းအပေါ်အခြေခံ၍ ထိတွေ့ဆက်ဆံလျက်ရှိသည်။ ဤအနှစ်ချုပ်စာတမ်း၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း “အုပ်ချုပ်စီမံပိုင်ခွင့်” အခြေအနေအပေါ် အသေးစိတ်ခြုံငုံသုံးသပ်မှုများနှင့်အတူ ဤယူဆချက်များအား ပြုပြင်တည့်မတ်ပေးရန်နှင့် ဖြစ်ပေါ်နေသည့် ကပ်ဘေးအတွက် အခြေအနေအားကောင်းစွာသိရှိနားလည်သည့် နိုင်ငံတကာ၏တုန့်ပြန်မှုများကို ရရှိလာစေရန် ဖြစ်သည်။

Photo - Mil.ru

Photo - Ministry of Defence - National Unity Government, Facebook

ခုခံတွန်းလှန်မှုနှင့် တော်လှန်ရေး

မြန်မာနိုင်ငံသည် စစ်တပ်အပေါ် တခွဲနက်ဆန့်ကျင်သည့် အင်အားကြီးမားသော အရေးတော်ပုံဖြစ်ပေါ်နေသည့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်သည်။ ပြည်သူ့အများစုမှာ နှစ်ပေါင်း ၆၀ ကျော်ကြာ အပြည့်အဝ (သို့မဟုတ်) တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း အုပ်ချုပ်လာသည့် စစ်အုပ်ချုပ်ရေးစနစ် ကို အဆုံးသတ်ရန် ထင်ထင်ရှားရှား ဆန့်ကျင်တော်လှန်လျက်ရှိသည်။ ထိုအရေးတော်ပုံမီးပွားသည် ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့ စစ်တပ်၏ အာဏာသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းမှုကြောင့် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပြီး စစ်တပ်၏ သက်ဦးဆံပိုင်စနစ်ဖြင့် အုပ်ချုပ်ရန်ကြိုးပမ်းမှုနှင့် ပြည်သူများ အပေါ် ဆိုးရွားစွာ ဆက်လက် အကြမ်းဖက်နေမှုများအား လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းအနေဖြင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဆန့်ကျင်ကြောင်းကို သရုပ်ဖော် လျက်ရှိသည်။

မြန်မာပြည်သူများမှ အကြမ်းမဖက်သော နည်းလမ်းများဖြင့် ဆန့်ကျင်ဆန္ဒပြမှုများကို ရုတ်တရက်ဆိုသလို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပြုလုပ်ခဲ့သည့်အတွက် စစ်အုပ်စုအနေဖြင့် အာဏာအား ထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ စစ်ကောင်စီသည် ငြိမ်းချမ်းစွာဆန့်ကျင်ဆန္ဒပြသူများ အား အကြမ်းဖက်သောနည်းလမ်းဖြင့် ပြန်လည်တုံ့ပြန် ခဲ့သည်။ စစ်အုပ်စု၏ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများသည် ကြီးထွားပြင်းထန်လာ သဖြင့် တဖြည်းဖြည်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတဝှမ်းတွင် လက်နက်ကိုင်ခုခံတော်လှန်မှုများ တိုးမြင့်များပြားလာခဲ့ရသည်။ စစ်အုပ်စုသည် ထိုခုခံ တော်လှန်မှုအား နှိမ်နှင်းရန် ပြည်သူတရပ်လုံးနီးပါးအပေါ် ကြီးမားသည့် အကြမ်းဖက်မှုများကို ပုံမှန် ကျင့်သုံးလာခဲ့သည်။^၁ သို့သော်လည်း အကြမ်းဖက်မှု တစ်ခုစီတိုင်းသည် ပြည်သူများ၏ ခုခံတော်လှန်မှုကို အားလျော့စေမည့်အစား ပိုမိုအားကောင်းစေသည်။ အလွန်လူသိများသည့် အကြမ်းမဖက်သော လှုပ်ရှားမှုများမှတစ်ဆင့် ပိုမိုအားကောင်းသည့် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးသည် အင်မတန်ကျယ်ပြန့်လာပြီး စစ်တပ် အနေဖြင့် ခုခံကာကွယ်ရန် အရင်းအမြစ် မရှိတော့သည့် အခြေအနေတွင် နယ်မြေဒေသစိုးမိုးမှုများအား ဆုံးရှုံးလာသည်။

၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ မတ်လမှစတင်၍ တော်လှန်ရေးအား ရွေးကောက်ခံအမတ်များ၊ တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းများ၊ သပိတ်ခေါင်းဆောင်များနှင့် အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများကြား ပိုမိုအားကောင်းသော မဟာမိတ်ပြု ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများဖြင့် ပုံဖော် လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။^၂ ဤညွှန့်ပေါင်းအဖွဲ့၏ ဗဟိုတွင် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရနှင့် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီ

ရှိပြီး အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံကောင်စီသည် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရနှင့် ညွန့်ပေါင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် နယ်မြေ စိုးမိုးမှု ရရှိထားသော တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများပါဝင်သည့် အဖွဲ့တစ်ခုဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသားအားလုံး၏ ထောက်ခံပံ့ပိုးမှု ရရှိထားသော အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီသည် နိုင်ငံတည်ထောင်သူများ၏ နိုင်ငံရေးစံနှုန်းများနှင့် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှု၏ စံနှုန်းများအပေါ် အခြေခံလျက် လူ့အခွင့်အရေး၊ ကွဲပြား စုံလင်မှုနှင့် အားလုံးပါဝင်ရေးကို တိုးမြှင့်အာမခံနိုင်မည့် ရည်ရွယ်ချက်ကြီးမားသော မျှော်မှန်းချက်များကို ဖယ်ဒရယ်ဒီမိုကရက်တစ်စနစ် အစိုးရတစ်ရပ်အတွက် ချမှတ်ထားသည်။^၄

စစ်တပ်အားလက်နက်ကိုင်ဆန့်ကျင်တော်လှန်မှုများကို တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ နှင့် အသစ်ဖွဲ့စည်းထားသော ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့များ (အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရမှ ဖွဲ့စည်းထားသော ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့များအပါအဝင် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေး အဖွဲ့များနှင့် ဆက်နွယ်လျက်ရှိသော ဒေသခံကာကွယ်ရေး တပ်ဖွဲ့များနှင့် သီးခြားလွတ်လပ်သော ဒေသခံ ကာကွယ်ရေး တပ်ဖွဲ့များ) မှ လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရနှင့် အနီးကပ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက် ရှိသော အဓိကတိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေးအဖွဲ့ လေးဖွဲ့ရှိပြီး တိတ်တဆိတ် ပူးပေါင်းမှု ပြုနေသည့် အဖွဲ့ သုံးလေးဖွဲ့ ရှိသည်။ စစ်အုပ်စု၏ အုပ်ချုပ်ရန်ကြိုးပမ်းမှုကို ဆန့်ကျင်သည့် အဖွဲ့ပေါင်းများစွာ ရှိသေးသော်လည်း ၎င်းတို့မှာ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရအဖွဲ့အား တက်ကြွစွာ ပံ့ပိုးပေးခြင်း မရှိသေးပါ။ နိုင်ငံအတွင်း တော်လှန်တိုက်ခိုက်သူ စုစုပေါင်းအရေအတွက်မှာ ၁၅၀၀၀၀ ကျော် ရှိသည်။^၅ ဤစာတမ်းတွင် မြန်မာ စစ်တပ်၏အုပ်ချုပ်မှုအား ဆန့်ကျင်လျက်ရှိသော အဖွဲ့အားလုံးကို တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များ (သို့မဟုတ်) တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများဟု သုံးနှုန်းထားသည်။

စစ်အုပ်စု၏ ထိန်းချုပ်နယ်မြေမှာ တဖြည်းဖြည်း လျော့နည်းလာသည်နှင့်အမျှ အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံကောင်စီ၏ မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းမှ ထိန်းချုပ်နယ်မြေများမှာ လစဉ်လတိုင်း တိုးမြှင့်လာသည်။ လက်ရှိ ပဋိပက္ခအခြေအနေအရ စစ်ကောင်စီတပ်များ အနေဖြင့် ထိန်းချုပ်မှုများအား ရရှိမည်ထက် ပိုမိုဆုံးရှုံးလျက်ရှိသည်။

တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များအား တသီးပုဂ္ဂလ အဖွဲ့များအဖြစ် မြင်ခြင်းထက် တွဲဖက်တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းများ (သို့မဟုတ်) ညွန့်ပေါင်းအဖွဲ့များ အဖြစ် မြင်လာရသည်။

ခုခံတွန်းလှန်မှုနှင့် တော်လှန်ရေး

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေတွင် အစိုးရများအား အခြားနိုင်ငံများ၏အစိုးရများနှင့် နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများမှ အသိအမှတ် ပြုခြင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး တိကျသောလမ်းညွှန်မှုမရှိပေ။ နိုင်ငံတကာအစိုးရများအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ ကဲ့သို့သော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ စင်ပြိုင် အစိုးရများထဲမှ အစိုးရတစ်ရပ်အား အသိအမှတ်ပြုရန် ရွေးချယ်ရသည့် အခါတွင် ၎င်းတို့နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးနှင့် မူဝါဒပိုင်းဆိုင်ရာထည့်သွင်း စဉ်းစားရန် အချက်များအပေါ်မူတည်၍ ၎င်းတို့ဘာသာ ရွေးချယ်ဆုံးဖြတ်လေ့ရှိသည်။ နိုင်ငံတကာ၏ ကျင့်သုံးမှုများအရ ယခုအခါတွင် အစိုးရအား အသိအမှတ်ပြုခြင်းထက် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအနေဖြင့် အသိအမှတ်ပြုခြင်းကို ပိုမိုနှစ်သက်ပြီး နိုင်ငံအများစုက ၎င်းအားမူဝါဒတစ်ရပ် အဖြစ် ကျင့်သုံးလျက်ရှိသည်။ သို့သော် ဤအလေ့အထသည် လိုအပ်ချက်များ ရှိနေပြီး နိုင်ငံများအနေဖြင့် အခြားနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံမှ အစုအဖွဲ့ တစ်ခုအား ထိုနိုင်ငံ၏အစိုးရဖြစ်ခြင်းအပေါ် ၎င်းတို့၏ အမြင်သဘောထားများကို ဖော်ပြရန်လိုအပ်သည့် အခြေအနေများလည်း ရှိသည်။

နိုင်ငံများအနေဖြင့် အခြားနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ အစိုးရဖြစ်သည်ဟုဆိုလာသော အစုအဖွဲ့တစ်ခုနှင့် မည်သည့်ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုမျိုးပြုလုပ်မည်ဟု သုံးသပ်ရာတွင် ယေဘုယျအားဖြင့် လိုအပ်သောအချက်သုံးချက်ရှိသည်။ အဓိကလိုအပ်သော အချက် နှစ်ချက်မှာ ထိရောက်သော ထိန်းချုပ်မှုနှင့် တရားဝင်ဖြစ်ခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေများအား ထိုအစုအဖွဲ့မှ လိုက်နာခြင်းမှာ တတိယမြောက်အချက် ဖြစ်သည်။^၆ အစဉ်အလာအားဖြင့် ထိရောက်သော ထိန်းချုပ်နိုင်မှုမှာ အခြားသောနိုင်ငံများနှင့် အပြည်အပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ အတွက် အရေးပါသော အဓိကလိုအပ်ချက်တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။^၇ သို့သော် မကြာသေးမီ ဆယ်စုနှစ်များအတွင်း တရားဝင်ဖြစ်မှုများသည် ပိုမိုအရေးပါလာပြီး များစွာသော ကိစ္စရပ်များတွင် အစိုးရများနှင့် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေညီလာခံအပါအဝင် နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် အသိအမှတ်ပြုမှုအား စဉ်းစားသည့် အခါတွင် တရားဝင်ဖြစ်မှုသည် အရေးအကြီးဆုံး အချက် ဖြစ်လာသည်။^၈

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေများနှင့် ကျင့်ထုံးများတွင် တရားဝင်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ သဘောထားရပ်တည်ချက်များ ရှိသော်လည်း အစုအဖွဲ့တစ်ခုအား အသိအမှတ်ပြုရန်အတွက် ဆုံးဖြတ်ရာတွင် ထိရောက်သောထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းရှိမရှိမှာ အဓိကကျသော အချက်တစ်ရပ် ဖြစ်နေသေးသည်။ တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုရန် ငြင်းဆန်ထားသော်လည်း အခြားနိုင်ငံများ၏အစိုးရများနှင့် နိုင်ငံတကာ အသင်းအဖွဲ့များအနေဖြင့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ အစိုးရတစ်ရပ်အဖြစ် အဆိုပြုလာသည့် အစုအဖွဲ့တစ်ခုအား မည်သို့ဆက်ဆံရမည် နှင့် ပတ်သက်၍ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ရာတွင် ထိရောက်သော ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းသည်လည်း အလွန်အရေးပါလျက် ရှိနေသေးသည်။ ထို့အပြင် နိုင်ငံတကာ အစိုးရများအနေဖြင့် အစိုးရအဖွဲ့ထက် နိုင်ငံကိုသာ အသိအမှတ်ပြုသည်ဟု ဆိုရာတွင် ၎င်းတို့အနေဖြင့် နိုင်ငံအပေါ် မည်မျှလောက်ထိရောက်စွာထိန်းချုပ်နိုင်သည်ဟု ယူဆသည့် အဖွဲ့ကိုသာ အသိအမှတ်ပြု ရွေးချယ်မည် ဖြစ်သည်။^၉

Photo - Karenni Free Burma Rangers

ထိရောက်စွာထိန်းချုပ်နိုင်မှုကို မည်သို့ဆုံးဖြတ်သနည်း။

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ အစိုးရအဖြစ် ငြင်းခုံအဆိုပြုသော အဖွဲ့အစည်းများအား ဆက်ဆံမှုပြုလုပ်ရန်နှင့် မည်သို့ ဆက်ဆံရမည်ဟု ဆုံးဖြတ်ရသည့် အခြေအနေများတွင် နိုင်ငံရပ်ခြားမှ အစိုးရများနှင့် အခြားသူများမှ ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်မှု၊ ထိရောက်သော အာဏာ၊ လက်တွေ့ အာဏာစက်သက်ရောက်မှုနှင့် လက်တွေ့ အာဏာ စသည့် စကားလုံးများအား ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပာယ်တူအဖြစ် အသုံးပြုလေ့ရှိသည်။ ဤအစီအရင်ခံစာတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိ အခြေအနေနှင့် သင့်လျော်မှုရှိပြီး အသုံးအများဆုံး စကားလုံးလည်း ဖြစ်သည့် ထိရောက်စွာထိန်းချုပ်နိုင်မှုဟု သုံးနှုန်းထားသည်။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေတွင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအား သတ်မှတ်သည့်အချက်များမှာ သတ်မှတ်နယ်မြေနှင့် အမြဲပုံသေ နေထိုင်သည့် ပြည်သူလူထုဦးရေတို့ဖြစ်သည်။^၁ ထို့အတွက် အစုအဖွဲ့တစ်ရပ်အား ၎င်း၏ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်မှုအပေါ် မူတည်၍ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ အစိုးရအဖြစ် မှတ်ယူနိုင်ရန်အတွက် အချို့သတ်မှတ်နယ်နိမိတ် များနှင့် လူဦးရေတို့အပေါ် ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်း ရှိရမည်။ ပြည်သူလူထုအားလုံးအပေါ် ထိန်းချုပ်နိုင်ရန် မလိုအပ်ပါ။

သို့သော်လည်း သတ်မှတ်နယ်မြေနှင့် ပြည်သူလူထုအပေါ် ထိန်းချုပ်နိုင်မှုဟုဆိုရာတွင် အင်အားအလွှဲသုံးစားပြု၍ ရရှိလာသော အာဏာကိုသာ ဆိုလိုခြင်းမဟုတ်ပေ။ ၎င်းမှာ အကြမ်းဖက်ခြင်းဖြင့် ရရှိလာသည့် အကြွင်းမဲ့ စစ်တပ်အာဏာသာဖြစ်သည်။ လုံခြုံရေးတပ်များရှိနေခြင်းက နယ်မြေနှင့် လူထုအား ထိန်းချုပ်

နိုင်ရန်အတွက် အဓိကကျသည့် အချက်ဖြစ်သော်လည်း အလားတူ အရေးကြီးသော မေးခွန်းများမှာ လူထုက မည်သူအား ယုံကြည်သည်၊ မည်သူက ဒေသတွင်းကွန်ရက်များနှင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်နိုင်သည်၊ မည်သူကစီးပွားရေးအား ထိန်းချုပ်နိုင်သည်၊ မည်သူက သမရိုးကျအစိုးရ ဝန်ဆောင်မှုများအား ပေးစွမ်းနိုင်သည် စသည်တို့ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ပြည်သူလူထုအား လိုက်နာရန် အမိန့်ပေးနိုင်ခြင်းဖြစ်ပြီး ထိုသို့လုပ်ဆောင်ရာတွင် ပြည်သူလူထုအနေဖြင့် အုပ်ချုပ်မှုအာဏာနှင့်အညီ တညီတညွတ်တည်း လိုက်နာရန် လိုအပ်သည်။^၂ အစိုးရဖြစ်ကြောင်း မေးခွန်းထုတ်ခံရသည့် အစုအဖွဲ့သည် လူထု၏ လိုက်နာခြင်းကိုလိုအပ်ပြီး အဆိုပါလက်ခံလိုက်နာခြင်းကို ဖိအားပေးလိုက်နာစေခြင်းမှသည် မိမိသဘောဖြင့်လိုက်နာခြင်းအထိ ပုံစံနည်းမျိုးစုံဖြင့် ပြသနိုင်သည်။ ပြည်သူလူထုအနေဖြင့် ထိုအစိုးရအား ကြိုက်နှစ်သက်ရမည်ဟု ဆိုလိုခြင်းမဟုတ်ပဲ ၎င်းတို့အနေဖြင့် ထိုအစုအဖွဲ့အား အစိုးရတစ်ရပ်အဖြစ် လက်ခံရမည်။^၃ စစ်ဆေးရေးဂိတ်များ၊ လမ်းပိတ်ဆို့မှုများနှင့် တိုက်ရိုက် ခြိမ်းခြောက်ခံရမှုများကို ရှောင်လွှဲ၍ မရသော်လည်း ဥပဒေများအား လိုက်နာမှုမရှိသော၊ အခွန်ပေးဆောင်ခြင်း မရှိသော လူထုသည် အစုအဖွဲ့တစ်ခု၏ ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင် အပြည့်အဝ ရှိမနေပါ။ အစုအဖွဲ့အနေဖြင့် အစိုးရယန္တရားများအား စီမံခန့်ခွဲမှု ပြုနိုင်ရန်အတွက် သတ်မှတ်နယ်မြေနှင့် လူထုအပေါ် ထိန်းချုပ်နိုင်ရန် လိုအပ်သည်။

အစိုးရတစ်ရပ်အဖြစ် အဆိုပြုလာသော အစုအဖွဲ့အနေဖြင့် နိုင်ငံ၏ အခြေခံအရေးကိစ္စများအား ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းမရှိလျှင်

ထိုအဖွဲ့သည် ထိရောက်သောထိန်းချုပ်မှုပြုနိုင်သည်ဟု မသတ်မှတ်နိုင်ပါ။ အစိုးရယန္တရားများအား ထိရောက်စွာ စီမံနိုင်သည့် အစုတစ်ခုဖြစ်ကြောင်း သက်သေပြနိုင်သည့် အချက်များမှာ တရားရုံးထိုင်ခြင်း၊ ဥပဒေပြုရေးအဖွဲ့မှ ဥပဒေပြုခြင်းနှင့် အစိုးရအဖွဲ့မှ စနစ်တကျ စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။^{၁၃} ထို့အပြင် စစ်တပ်မှ လွဲ၍ အစိုးရဌာနများ၏ တည်ရှိနေမှုနှင့် ပုံမှန်လည်ပတ်နေခြင်းက စစ်တပ်မှ သိမ်းပိုက်ထားခြင်းကြောင့် မဟုတ်ပဲ အစိုးရတစ်ရပ် တည်ရှိနေကြောင်း ဖော်ပြလျက်ရှိသည်။

နောက်ဆုံးအနေဖြင့် ထိရောက်သောထိန်းချုပ်မှုအား စနစ်တကျကောင်းမွန်စွာ တည်ဆောက်နိုင်သည်ဆိုပါက သတ်မှတ်နယ်မြေနှင့် ပြည်သူလူထုအပေါ် ထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်း၊ အစိုးရယန္တရားများအားလည်ပတ်ရန် စီမံခန့်ခွဲနိုင်ခြင်းတို့ကို အချိန်ကာလတစ်ခုကြာ တည်ငြိမ်မှုတစ်စုံတစ်ရာဖြင့် ဆောင်ရွက်ထားနိုင်ကြောင်း ပြသနိုင်ရန် လိုအပ်သည်။^{၁၄} တစ်နည်းဆိုသော် အစုအဖွဲ့တစ်ခုအား ထိရောက်သောထိန်းချုပ်မှု အမှန်တကယ်လုပ်ဆောင်နိုင်သည်ဟု မှတ်ယူနိုင်ရန်အတွက် ၎င်း၏ ခိုင်မာတည်မြဲမှုအတိုင်းအတာ တစ်ခုအထိ ရှိနေရန်လိုအပ်သည်။

အချုပ်အားဖြင့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတွင် ထိရောက်သော ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းရှိသည်ဟုဆိုနိုင်ရန် ယေဘုယျ အချက်သုံးချက် လိုအပ်သည်။ သတ်မှတ်နယ်မြေနှင့် ပြည်သူလူထုအပေါ် ထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်း၊ အစိုးရယန္တရားများအား စီမံခန့်ခွဲနိုင်စွမ်းရှိခြင်းနှင့် အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ခိုင်မာတည်မြဲမှုရှိခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ ဤစာတမ်းတွင် အဓိက သုံးသပ်ထားသည့် အချက်မှာ ပထမစံနှုန်းဖြစ်သော နယ်မြေဒေသနှင့် လူထုအား ထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်းဖြစ်ပြီး နောက်တစ်ပိုင်းတွင် အသေးစိတ်ဖော်ပြထားသည်။ လက်ရှိလက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲများ၏ အခြေအနေနှင့် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ယှဉ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်နေမှုများအရ မည်သည့်အစုအဖွဲ့က ဤစံနှုန်းများနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိသည်ကို သိရှိနားလည်ရန်မှာ အထူးအရေးပါပြီး ချက်ချင်းဖြေရှင်းရမည့် ပြဿနာဖြစ်သည်။ အခန်း (၅) တွင် စစ်ကောင်စီနှင့် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရနှင့် ၎င်း၏မဟာမိတ်အဖွဲ့များအား ၎င်းတို့၏ အစိုးရယန္တရားအား စီမံခန့်ခွဲနိုင်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ လေ့လာဆန်းစစ်ချက်များကို ဖော်ပြထားသည်။ ထို့နောက်တွင် စစ်ကောင်စီနှင့် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရနှင့် ၎င်း၏မဟာမိတ်အဖွဲ့များ၏ လက်တွေ့လုပ်ဆောင်မှုများမှ ခိုင်မာတည်မြဲမှု လက္ခဏာများကို အခန်း (၆) တွင် ဆက်လက်ဖော်ပြထားသည်။

တော်လှန်ရေးအင်အားစုများ၊ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများသည်
ယခုအချိန်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နယ်မြေဒေသအများအပြား၌
ပြည်သူလူထုအများစုအတွက် လက်တွေ့အာဏာရှိသော အဖွဲ့များ
ဖြစ်သည်။

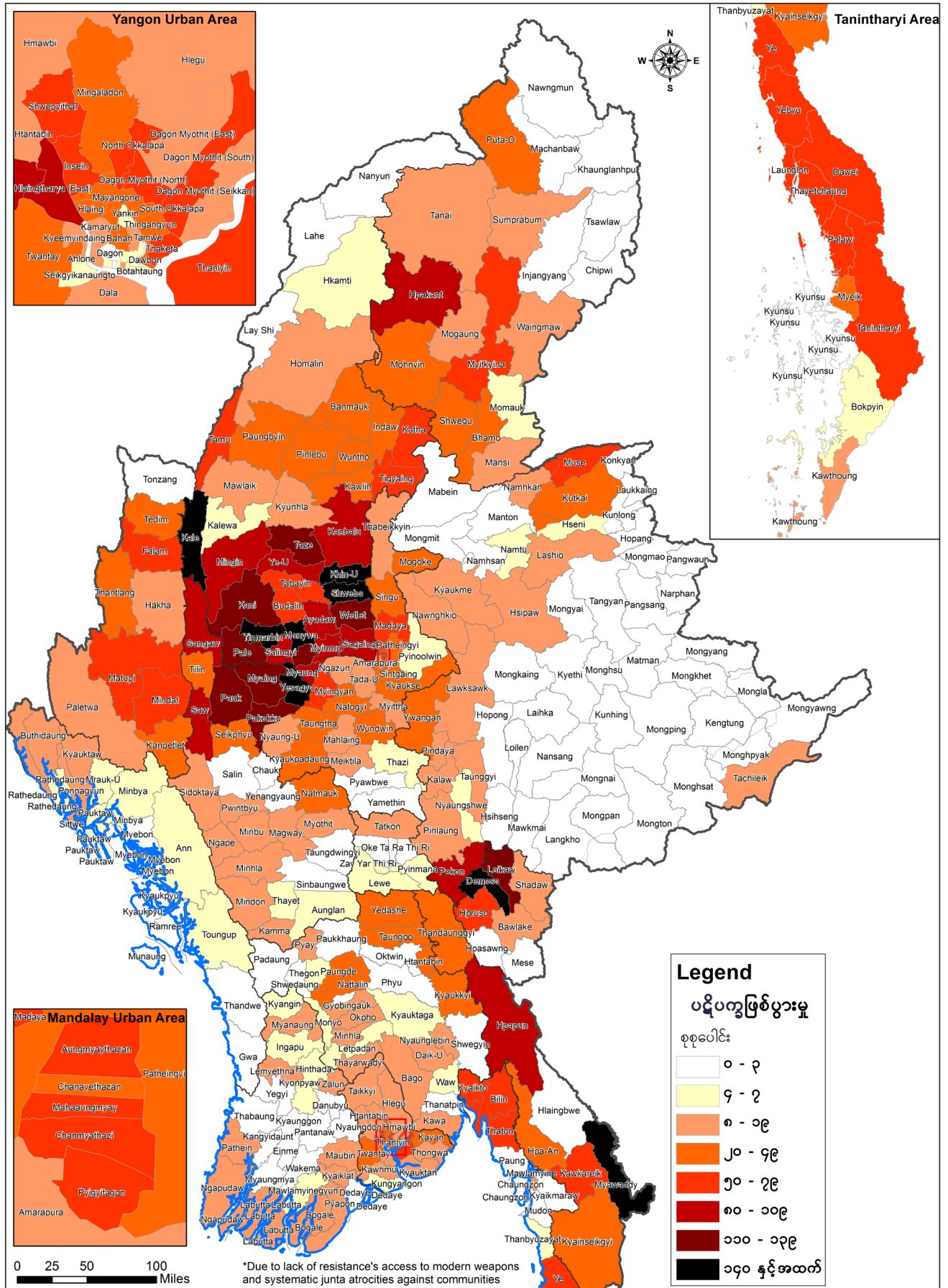
နယ်မြေဒေသနှင့် လူထုအား ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်း

ဤအခန်းတွင် တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များနှင့် စစ်ကောင်စီတပ်များအကြား ၂၀၂၂ ခုနှစ် ပထမ ခြောက်လအတွင်း ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းဖြင့် စစ်အုပ်စုအား လက်နက်ကိုင် ခုခံတော်လှန်မှု အနေအထားကို ဖော်ပြထားသည်။ ဤအခန်းတွင် (က) မြန်မာနိုင်ငံ၏ နယ်မြေများအားလုံးတွင် ပမာဏမညီမျှခန့် ယှဉ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်မှုများ ပြုလုပ်နေကြောင်း နှင့် (ခ) ပြည်သူလူထု တစ်ရပ်လုံးအနေနှင့် စစ်အုပ်စုအား အစိုးရအဖြစ် လက်ခံရန် မည်မျှလောက်အထိ ငြင်းဆန်သည်သာမက တက်ကြွစွာ တော်လှန် တိုက်ခိုက်လျက်ရှိကြောင်းကို ဖော်ပြထားသည်။ ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်း ရှိမရှိကို တိုင်းတာပြခြင်းက စစ်အုပ်စုအား လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းမှ ငြင်းဆန်နေခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အားကောင်းသည့် ဖော်ပြချက်တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

ထို့နောက် ဤအခန်းတွင် စစ်ကောင်စီတပ်ဖွဲ့များအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ မတူညီသော နယ်မြေဒေသများ၌ ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်း မည်မျှရှိကြောင်း သိရှိနိုင်ရန် အနီးကပ်လေ့လာထားသည်။ အထက်တွင် ဆွေးနွေးထားသကဲ့သို့ အစုအဖွဲ့တစ်ခုစီ အနေဖြင့် ထိန်းချုပ် နိုင်စွမ်းမည်မျှရှိသည်ကို သိရှိရန်လေ့လာခြင်းသည် နယ်မြေဒေသတစ်ခုအား စစ်တပ်မှ အာဏာဖြင့် လုံးဝထိန်းချုပ်ထားသည်ဟု ရိုးရှင်းစွာထင်မြင်ယူသည်ထက် ပို၍ရှုပ်ထွေးသည်။ ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းကို လုံခြုံရေးထက်ပိုသော အရာများဖြင့် တိုင်းတာသတ်မှတ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ် အနေဖြင့် ၎င်း၏ဦးဆောင်လမ်းညွှန်မှု၊ ချမှတ်ထားသည့်ဥပဒေများနှင့် လုပ်ဆောင်ချက် များအား လူမှုအသိုင်းအဝိုင်း အနေဖြင့် မည်မျှလက်ခံလိုက်နာခြင်းဖြင့်လည်း တိုင်းတာသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝှမ်းလုံးတွင် ထိုသို့သော နည်းလမ်းများဖြင့် ထိန်းချုပ်မှုပြုလုပ်နေသည့် မတူညီသော အဖွဲ့အစည်းများစွာ ရှိသည်။ ၎င်းတို့အား အသေးစိတ် လေ့လာခြင်းဖြင့် စစ်ကောင်စီသည် နယ်မြေဒေသများနှင့် လူထုအပေါ် မည်မျှထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်း ရှိကြောင်းကို ပိုမိုရှင်းလင်းစွာ သိမြင်လာနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

စစ်ကောင်စီအား လက်နက်ကိုင်တော်လှန်နေသည့် ပမာဏ

၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့ မှ ဇွန်လ ၃၀ ရက်နေ့အထိ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားမှုများ

စစ်ကောင်စီ၏ ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းမရှိကြောင်းကို သိသာ ထင်ရှားစေသော အညွှန်းဖော်ပြချက်မှာ အာဏာသိမ်းခြင်း စတင်သည့် အချိန်မှစ၍ တစ်ဆယ့်ရှစ်လ အကြာတွင် တိုးမြှင့်ပျံ့နှံ့လာသည့် လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲများဖြစ်သည်။^{၁၅} အာဏာသိမ်းမှု စတင်သည့်အချိန်မှစ၍ မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြို့နယ်ပေါင်း ၃၃၀ မှ ၃၀၈ မြို့နယ်တွင် ပြင်းထန်တိုက်ခိုက်မှု အဖြစ်အပျက် သို့မဟုတ် ခုခံတော်လှန်မှု အနည်းဆုံး တစ်ကြိမ် ကြုံတွေ့ရသည်။^{၁၆}

၂၀၂၂ ခုနှစ်၏ ပထမခြောက်လတွင် မြို့နယ်ပေါင်း ၃၃၀ မှ ၂၃၄ မြို့နယ် (၇၁ ရာခိုင်နှုန်း) တွင် စစ်ကောင်စီအား သိသိသာသာ ခုခံတော်လှန်မှု ဖြစ်ရပ်များကို ကြုံတွေ့ခဲ့သည်။^{၁၇} ပဋိပက္ခအရေအတွက် တိုးမြှင့်လာပြီး ၂၀၂၁ ခုနှစ် မေလမှ ဒီဇင်ဘာလအထိ အချိန်ကာလများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ၂၀၂၂ ခုနှစ် အစောပိုင်း ခြောက်လတွင် ပဋိပက္ခများ နှစ်ဆမြင့်တက်လာသည်။^{၁၈} ဤအချက်အရ နိုင်ငံ၏ အခြေအနေသည် စစ်ကောင်စီ ဖော်ပြနေသကဲ့သို့ “ပုံမှန်ပြန်လည် လည်ပတ်နေခြင်း” မဟုတ်ကြောင်း ရှင်းလင်းစွာဖော်ပြနေသည်။ စစ်အုပ်စုမှလေကြောင်းဖြင့်အလှည့်ကျ တိုက်ခိုက်မှုများနှင့် အဆုံးမရှိ ရက်စက်ယုတ်မာမှုများ ကျူးလွန်ခြင်းဖြင့် ထင်ရှားသောတိုက်ခိုက်မှုများ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုလုပ်ခဲ့သော်လည်း လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးသည် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် နှင့် ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဆက်လက်ကြီးမားလျက်ရှိသည်။

ထိုအချိန်ကာလအတွင်း မြို့နယ် ၁၉၄ မြို့နယ် (၅၉%) သည် တိုက်ပွဲများအား လစဉ်လတိုင်း အနည်းဆုံးတစ်ကြိမ်၊ နှစ်ကြိမ် ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ကြရပြီး တိုက်ပွဲများမှာ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေကြောင်းကို ဖော်ပြလျက်ရှိသည်။ စစ်ကောင်စီအနေနှင့် ၎င်း၏တပ်ဖွဲ့များအား နိုင်ငံတဝှမ်းတွင် ဖြန့်ကျက်ထားရသဖြင့် တစ်နေရာမှတစ်နေရာသို့ အလှည့်ကျ ပြောင်းရွှေ့စေရန်နှင့် အရင်းအမြစ်များအသုံးပြုရန်မှာ ၎င်းတို့အတွက် ပိုမိုခက်ခဲမှုရှိလာသည်ကို ဤအချက်က မီးမောင်းထိုးဖော်ပြလျက်ရှိသည်။ လွယ်ကူရှင်းလင်းစွာ တင်ပြရလျှင် နိုင်ငံတဝှမ်း ဖြန့်ကျက်ထားရသောကြောင့် စစ်တပ်အင်အားမှာ အနည်းငယ်သာဖြန့်ကျက်နိုင်သည်။

မြေပုံ (၁) သည် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇွန်လအတွင်း ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ပဋိပက္ခများအား ဖော်ပြထားသည်။^{၁၉} မြေပုံတွင် စစ်ကောင်စီအနေဖြင့် နယ်မြေဒေသနှင့် လူထုအပေါ် ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်း မရှိကြောင်းကို ဖော်ပြနေသည်။

• လက်နက်ကိုင်ခုခံတော်လှန်မှုများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နယ်မြေဒေသအနှံ့တွင် ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည်။ ကချင်ပြည်နယ်

မြောက်ပိုင်းမှ တနင်္သာရီတိုင်းတောင်ပိုင်းအထိ၊ အိန္ဒိယနှင့် နယ်နိမိတ်ထိစပ်နေသည့် ချင်းပြည်နယ်အနောက်ပိုင်းမှ ထိုင်းနိုင်ငံ နယ်စပ်ဖြစ်သည့် ကရင်နီပြည်နယ်အရှေ့ပိုင်းအထိ ဖြစ်သည်။ လက်နက်ကိုင်ခုခံတော်လှန်မှုမရှိသော နယ်မြေမှာ ရှမ်းပြည်အရှေ့ပိုင်း ဖြစ်သည်။ ထိုဒေသများသည် စစ်တပ်မှ ၎င်းတို့၏ လက်ဝေခံပြည်သူစစ်တပ်များအပေါ် အမှီပြုထားခြင်း သို့မဟုတ် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့များနှင့် ပစ်ခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက် ရယူထားသော နေရာဒေသများ ဖြစ်ပြီး စစ်ကောင်စီ၏ တိုက်ရိုက်ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင် ရှိမနေပါ။ မြန်မာစစ်တပ်သည် ၁၉၄၀ ခုနှစ်နှောင်းပိုင်းမှစ၍ ဤမျှ များစွာသော ရှေ့တန်းနယ်မြေများသို့ တပ်အင်အား ဖြန့်ကျက်ဖူးခြင်း မရှိပါ။

• လက်နက်ကိုင် တော်လှန်မှုများသည် အချိန်ကြာမြင့်စွာ တည်ရှိနေသည့် တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေး နယ်မြေများနှင့် ဗမာတိုင်းရင်းသားအများစုနေထိုင်ရာ “အချက်အချာနယ်မြေ”များတွင် ကျယ်ပြန့်စွာ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည်။ စစ်အာဏာရှင်စနစ်အား ခုခံတော်လှန်မှုသည် ယခုအချိန်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုအားလုံးတွင် ပျံ့နှံ့လျက်ရှိသည်။ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်မှုအား တစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာဖြင့် နေရာအနှံ့လုပ်ဆောင်နေချိန်တွင် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များသည် ယခင်ရှိနှင့်သော တော်လှန်ရေးနယ်မြေများသာမက အချိန်ကြာမြင့်စွာငြိမ်းချမ်းခဲ့သော ဗမာလူမျိုးအများစု နေထိုင်ရာဒေသများမှာပါ ယခင်ကနှင့်မတူသော စစ်ရေးလှုပ်ရှားမှုနှင့် ခိုင်မာမှုများရှိလာသည်။

• တိုက်ပွဲများဖြစ်ပွားရာ “အနောက်ပိုင်းဒေသ” ဖြစ်သော ရခိုင်ပြည်နယ် မြောက်ပိုင်း၊ ချင်းပြည်နယ်၊ မကွေးနှင့် စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးတလျှောက်မှစ၍ ကချင်ပြည်နယ်အထိ ဒေသများက စစ်အုပ်စု အပေါ် ဗျူဟာမြောက်ငြိမ်းခြောက်မှုများကို ဖော်ဆောင်လျက်ရှိသည်။ အကယ်၍ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့ များမှ ထိုဒေသတွင် ခိုင်မာသောထိန်းချုပ်မှုများ ပြုလုပ်နိုင်ပါက ၎င်းတို့အနေဖြင့် အိန္ဒိယနယ်စပ်မှ တရုတ်ပြည်နယ်စပ်အထိ နယ်မြေစိုးမိုးမှု ရရှိမည်ဖြစ်ပြီး စစ်တပ်၏ လက်နက်ထုတ်လုပ်ရာ နေရာများနှင့် မကွေး၊ ပဲခူးနှင့် မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးများရှိ နိုင်ငံတော်၏ အဓိကအခြေခံအဆောက်အအုံများကိုလည်း ထိုးစစ်ဆင်ရန် ပြင်ဆင်နိုင်လိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ ဤဒေသများသည် ယခင်က စစ်တပ်အတွက် စစ်သည်စုဆောင်းရာတွင် အဓိက အရင်းအမြစ်နေရာများဖြစ်သော်လည်း လက်ရှိတွင် စစ်အုပ်စုအား ဆန့်ကျင်လျက်ရှိပြီး လူအင်အားစုဆောင်းခြင်းကို ဖြတ်တောက်ထားလျက်ရှိသည်။ ဤ “အနောက်ပိုင်း

ခြမ်း ဒေသ” အတွင်း ပြင်းထန်သော တိုက်ပွဲများ အများဆုံး ဖြစ်ပွားသည့်နေရာမှာ ဗမာလူမျိုးများ၏ အချက်အချာဒေသ ဖြစ်သော စစ်ကိုင်းတိုင်းတောင်ပိုင်းနှင့် မကွေးတိုင်းမြောက်ပိုင်း တို့ဖြစ်သည်။ ဤဒေသများတွင် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး နှင့် ပတ်သက်၍ ခေတ်သစ်သမိုင်းကြောင်း မရှိခဲ့သော်လည်း ယခုတွင် စစ်အုပ်စု၏ တပ်ဖွဲ့များနှင့် နေ့စဉ် တိုက်ပွဲပေါင်း များစွာ ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဥပမာအားဖြင့် စစ်ကိုင်းတိုင်း၏ မြို့နယ် ၃၇ ခုတွင် ၃၂ မြို့နယ်မှာ ပြင်းထန် သည့် လက်နက်ကိုင် တိုက်ပွဲများ ပုံမှန်ဖြစ်ပွားလျက်ရှိပြီး အချို့ မြို့နယ်များမှာ ထိတွေ့မှုများ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ရှိနေသည်ကို တွေ့ ရသည်။ ကချင်လွတ်မြောက်ရေးအဖွဲ့အစည်း အနေနှင့် ပြည်သူ့ ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့များ ပူးပေါင်းကာ စစ်ကိုင်းနှင့် မကွေးတိုင်း ဒေသကြီးများတွင် ထိုးစစ်များကို ဦးဆောင်လျက်ရှိသည်။ ရခိုင် ပြည်၏ နေရာဒေသအများအပြားနှင့် ချင်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း ရှိ အချို့ဒေသများကို ထိန်းချုပ်ထားသည့် ရခိုင်တပ်တော်သည် လည်း ထိုဒေသများရှိ အနည်းဆုံး တပ်ဖွဲ့ ၁၀ ဖွဲ့အား ပံ့ပိုးမှုများ ပြုလုပ်လျက်ရှိပြီး စစ်အုပ်စု၏ တပ်ဖွဲ့များနှင့် တိုက်ပွဲများ ပိုမို တိုးမြှင့်ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည်။^{၂၀}

- **အဓိက နိုင်ငံတကာ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်မြို့များဖြစ်သည့် မူ ဆယ်၊ မြဝတီနှင့် တမူးမြို့များတွင် တိုက်ပွဲများ ပုံမှန်ဖြစ်ပေါ် လျက် ရှိသည်ကိုတွေ့ရခြင်းက စစ်အုပ်စုအနေဖြင့် တရားဝင် စီးပွားကူးသန်းမှုနှင့် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးများကို သေချာ စွာလုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်း မရှိကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။** ထို့ အပြင် ဤနယ်စပ်ဖြတ်ကျော်မြို့များသို့ ဆက်သွယ်ထား သည့် အဓိကလမ်းမကြီးများ အထူးသဖြင့် မြဝတီ လမ်းမကြီး တွင်လည်း တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များက အင်အားအလုံးအရင်း ဖြင့် အတိုက်အခံပြုလျက်ရှိသည်။ စစ်အုပ်စုသည် ကုန်လမ်း ထိစပ်နေသည့် နယ်စပ်ဒေသ မြို့နယ်ပေါင်း ၅၀ မှ ၂၂ မြို့နယ် (၄၄%) တွင် တိုက်ခိုက်ခြင်း ခံရလျက်ရှိပြီး အခြားမြို့နယ် အများစုမှာ ငြိမ်းချမ်းရေးလက်မှတ်ထိုးထားသည့် အဖွဲ့များနှင့် ပြည်သူ့စစ်များမှ ထိန်းချုပ်ထားလျက်ရှိသည်။ (နောက်အပိုင်း တွင် ဆက်လက်ဖတ်ရှုပါ။)
- **လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးသည် စစ်အုပ်စု၏ ခံတပ်မြို့တော် အဖြစ် ယူဆရသော နေပြည်တော်၏ တံခါးဝသို့ ရောက်ရှိနေ ဖြစ်သည်။** နေပြည်တော်သည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ စစ် ရေးထိန်းချုပ်မှု ခိုင်မာစွာ တည်ရှိသည့် နေရာများထဲမှ တစ်ခု ဖြစ်သော်လည်း လက်နက်ကိုင်ခုံတော်လှန်မှုများသည် အနီး တဝိုက်ရှိ မြို့နယ်များတွင် အထူးသဖြင့် ရှမ်းပြည်နယ်၊ ဖယ်ခုံ

မြို့နယ်အပြင် ပဲခူးတိုင်းမြောက်ဖက်ခြမ်းမှ မြို့နယ်များ ဖြစ် သည့် ရေတာရှည်နှင့် သံတောင်ကြီးတလျှောက်၊ မကွေးတိုင်း နက်မောက်နှင့် မြို့သစ်မြို့နယ်များတွင် ဖြစ်ပွားလျက် ရှိနေပြီ ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် ၂၀၂၁ ခုနှစ် မေလမှ စတင်၍ လစဉ်တိုင်း တွင် နေပြည်တော် နယ်မြေအတွင်း တိုက်ပွဲများ ဖြစ်ပွားလျက် ရှိသည်။

- **လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးသည် ကျေးလက်ဒေသများ တွင်သာ ဖြစ်ပွားနေခြင်းမဟုတ်ပဲ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အကြီးဆုံး မြို့တော်များဖြစ်သည့် ရန်ကုန်မြို့နှင့် မန္တလေးမြို့များတွင် လည်း ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည်။** လက်နက်ကိုင်တော်လှန်မှု များသည် ဤမြို့ကြီးများ၏ နေရာဒေသအနည်းအကျဉ်းတွင် သာ ဖြစ်ပေါ်နေခြင်း မဟုတ်ပေ။ မန္တလေး၏ မြို့နယ်ငါးခုစလုံး နှင့် ရန်ကုန်မြို့၏ မြို့နယ်ပေါင်း ၄၅ မြို့နယ်မှ ၃၄ မြို့နယ်တွင် ပုံမှန်တိုက်ခိုက်မှုများ လစဉ်လတိုင်း ဖြစ်ပေါ်နေသည်ကို တွေ့ ရသည်။ တချိန်တည်းမှာပင် ပြည်နယ်များနှင့် တိုင်းဒေသကြီး များ၏ မြို့တော်များဖြစ်သည့် မြစ်ကြီးနား၊ လွိုင်ကော်၊ ဟား ခါးနှင့် မုံရွာတို့တွင် မြို့တွင်း သို့မဟုတ် မြို့ပတ်ပတ်လည်တွင် လက်နက်ကိုင် တိုက်ပွဲများ ဖြစ်ပွားလျက်ရှိပြီး စစ်အုပ်စု၏ တပ်များအနေဖြင့် ခံစစ်အနေအထားသာ အများဆုံးအသုံးပြု နေရသည်။ ထို့အပြင် လက်နက်ကိုင် ခုံတော်လှန်မှုများသည် ထင်ရှားသည့်မြို့များတွင် အဓိကဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည်။ ဥပမာ အားဖြင့် စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးအတွင်း ဘုတလင်၊ ကလေး၊ တမူး၊ ယင်းမာပင်၊ ကသာ၊ မြောင်၊ ပင်လည်ဘူး၊ ဆားလင်းကြီး နှင့် ယင်းမာပင်မြို့နယ်များတွင် လက်နက်ကိုင်ခုံတော်လှန်မှု များ ပုံမှန် ဖြစ်ပွားလေ့ရှိသည်။ နှစ်ပေါင်း ၂၀ အတွင်း ပထမ ဆုံးအကြိမ် အဓိကမြို့များအား လေကြောင်းဗုံးကျဲမှုများ ပြုလုပ် နေခြင်းက စစ်တပ်သည် ၎င်း၏ကြည်းတပ်များဖြင့် ထိန်းချုပ်မှု ပြုလုပ်နိုင်စွမ်း မရှိတော့ကြောင်း ဖော်ညွှန်းလျက် ရှိသည်။ စစ် အုပ်စုသည် တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာဖြင့် စိန်ခေါ်ခြင်းကို ခံရ လျက်ရှိသည်။

အခြေခံကျသည့်အချက်မှာ စစ်အုပ်စုအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံလုံးတွင် ၎င်းတို့ ခုခံကာကွယ်ခြင်းမရှိသော မည်သည့် နေရာဒေသမဆို လက်လွှတ်ဆုံးရှုံးမည့် အန္တရာယ်နှင့် ရင်ဆိုင် နေရသည်။ ဤအချက်သည် ပဋိပက္ခတစ်ခုတွင် အလွန် အရေးကြီးသော အခြေအနေ ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဤအခြေအနေအရ စစ်ကောင်စီတွင် “ရန်သူနယ်မြေနှင့် ၎င်းတို့၏ ပိုင်နက်ကြား အကွာအဝေး” သို့မဟုတ် ၎င်းတို့တပ်ဖွဲ့များ သေချာစွာ အနားယူခြင်း၊ အဖွဲ့ပြန်လည် ဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် လက်နက်ပြန်လည်

တပ်ဆင်ခြင်းများ၊ တပ်သားသစ်ခေါ်ယူခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်မည့် လုံခြုံသည့်နေရာ ဟူ၍မရှိတော့ပေ။ ဥမာအားဖြင့် နေပြည်တော် တွင် အခြေစိုက်သော တပ်ဖွဲ့များက စစ်ကိုင်းနှင့် ကချင်ပြည်နယ် များတွင် တိုက်ခိုက်ရန် စေလွှတ်ခံရချိန်တွင် မြို့တော်နှင့် အနီး တဝိုက်တွင် လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးများ ချက်ချင်းတိုးမြှင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ သို့ဖြစ်၍ စစ်အုပ်စု အနေနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နယ်မြေများအား ထိရောက်စွာ ထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်း မရှိပါ။

လက်နက်ကိုင်ခုခံတော်လှန်မှုများသည် ပြည်နယ်များ နှင့် တိုင်းဒေသများ၏ မြို့နယ်များတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ မြို့နယ်စုများ သို့မဟုတ် မြို့နယ်တစ်ခုစီ အနေဖြင့် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး အဖွဲ့များမှ စစ်အုပ်စု၏တပ်ဖွဲ့များအား တိုက်ခိုက်နေမှုများ ကို အပတ်စဉ်တိုင်း သို့မဟုတ် နေ့စဉ်ရက်ဆက် တွေ့မြင်ရမည်

ဖြစ်သည်။ ဤအရာများသည် စစ်အုပ်စု၏ လပေါင်းများစွာ ပြုလုပ် ခဲ့သည့် မြေပြင်တိုက်ခိုက်မှုများ၊ လေကြောင်းဖြင့် တိုက်ခိုက်မှုများ နှင့် ပြည်သူများ အပေါ် ကြီးမားသည့် အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှု များကြားက ဖြစ်ပွားနေခြင်းဖြစ်သည်။ စစ်အုပ်စု၏တပ်ဖွဲ့များအား ကြီးကြီးမားမား တိုက်ခိုက်မှုများတွင် တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေး တပ်ဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ (သို့မဟုတ်) တစ်ဖွဲ့ထက်ပို၍ ပူးပေါင်းတိုက်ခိုက်ခြင်း၊ တခါတရံ တပ် အင်အားသုံးရာကျော်ဖြင့် ချီတက် တိုက်ခိုက်ခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။ ခုခံကာကွယ်ရေးတပ်များအား အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အနေဖြင့်သာ သတ်မှတ်၍ မရတော့ပဲ ပူးပေါင်းတပ်ဖွဲ့များ သို့မဟုတ် ညွန့်ပေါင်း တပ်များအဖြစ် ပိုမိုမြင်လာရသည်။ အားလုံးကျင့်သုံးလာသည့် အလေ့အကျင့်တစ်ခုမှာ တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များမှ နိုင်ငံ၏နေရာ အနှံ့အပြားတွင် စစ်ဆင်ရေးများကို ပိုမို ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင် လာကြခြင်းဖြစ်သည်။

စစ်အုပ်စုသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း အပြောင်းအလဲကို ဖော်ဆောင် နိုင်မည့် အဓိက အဖွဲ့ မဟုတ်တော့ပါ။

ထိန်းချုပ်နိုင်မှု ပမာဏ

စစ်အုပ်စုနှင့် အခြားအဖွဲ့များ၏ နယ်မြေဒေသနှင့် ပြည်သူလူထုအပေါ် ထိန်းချုပ်နိုင်မှု ပမာဏအား သိရှိနိုင်ရန် မှာ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်မှု ပမာဏအား မြေပုံချရေးဆွဲခြင်း ထက် ပိုမိုနက်နဲပြီး အရည်အသွေးပိုင်းဆိုင်ရာ လေ့လာသုံးသပ်မှု များ လိုအပ်သည်။ တိုက်ပွဲအဖြစ်အပျက်များသည် လက်ရှိဖြစ်ပေါ် နေသည့် ယှဉ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်မှုများ၏ ပမာဏကို ဖော်ပြ နိုင်သော်လည်း ဥပဒေအားဖြင့် မည်သည့်ဒေသတွင် တော်လှန်ရေး တပ်ဖွဲ့များမှ ပိုမိုခိုင်မာသည့် ထိန်းချုပ်မှုများရှိပြီး လက်တလော တွင် တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားမှု မရှိကြောင်းကိုမူ ဖော်ပြနိုင်ခြင်းမရှိပါ။ ထို့ အပြင် တိုက်ပွဲအဖြစ်အပျက်များသည် စစ်အုပ်စုနှင့် ပစ်ခတ် တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲထားသည့် တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေးအဖွဲ့များမှ

ထိန်းချုပ်လျက်ရှိသည့် နယ်မြေဒေသ ပမာဏများ သို့မဟုတ် စစ်အုပ်စု၏ လက်အောက်ရှိ ဒေသခံ ပြည်သူစစ်များမှ ထိန်းချုပ် ထားသည့် နယ်မြေဒေသများကို ဖော်ပြနိုင်ခြင်း မရှိပါ။

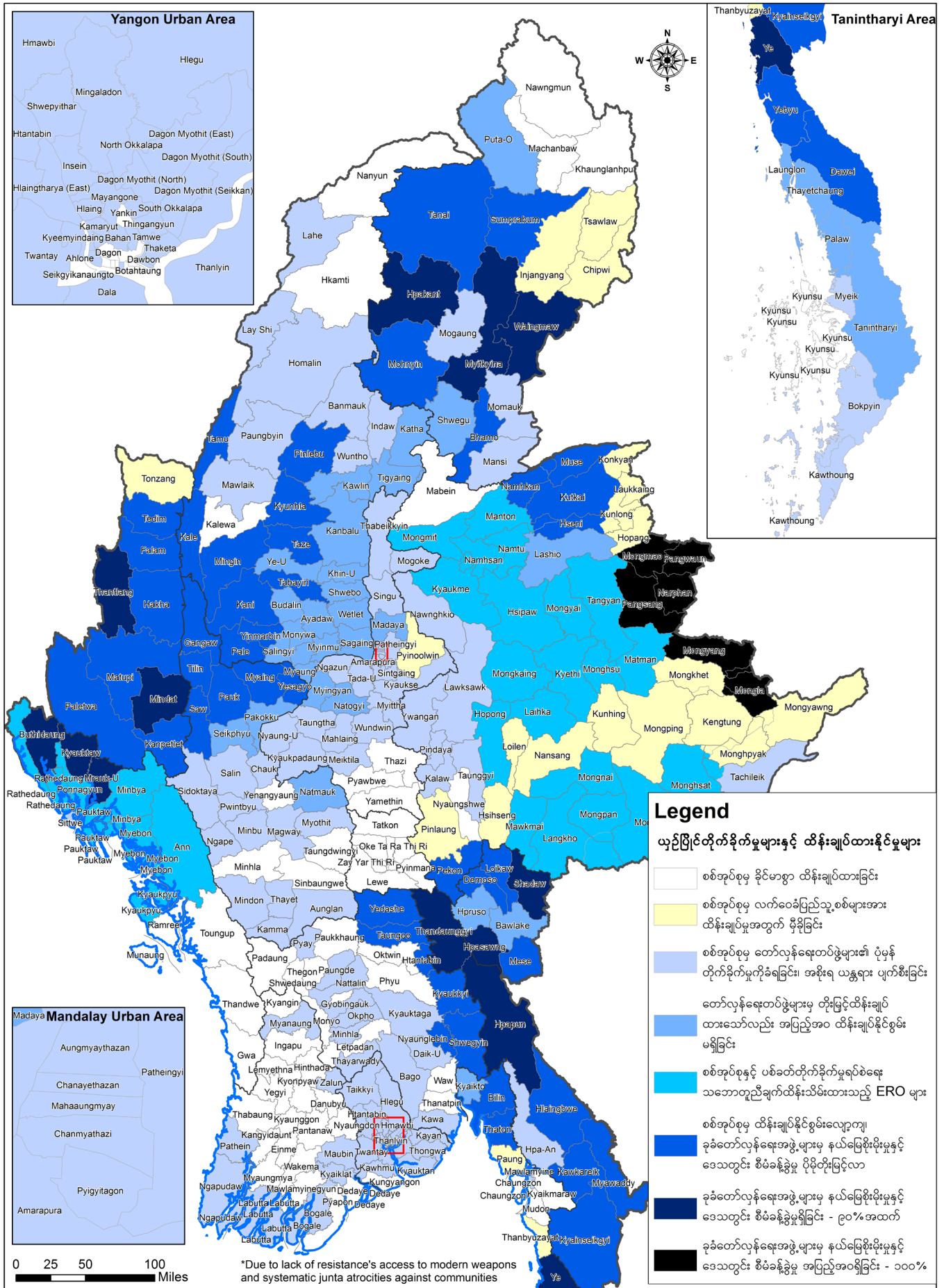
ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းသည် အစဉ်ပြောင်းလဲနေတတ်သည်။ စစ်အုပ်စု၏ ထိန်းချုပ်မှု ပမာဏအား ဖော်ပြချက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြို့နယ်များအားလုံးကို အမျိုးအစား ရှစ်မျိုးခွဲ၍ ခွဲခြားသတ်မှတ် ထားပြီး ၎င်းအား ဇယား (၁) နှင့် မြေပုံ (၂) တို့တွင် ဖော်ပြထားသည်။ ဤ မတူညီသောထိန်းချုပ်မှုအဆင့် များသည် နှစ်ဖက်အဖွဲ့များ၏ စစ်တပ်အနေအထားနှင့် လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းများအပြင် ဒေသခံ ပြည်သူများ၏ လုံခြုံရေးအခြေအနေကိုပါ သက်ရောက်မှုရှိသည်။

ဇယား ၁ ။ ။ ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းအား ဖော်ပြသည့် အမျိုးအစားများ

ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်း ဖော်ပြချက်များ	မြို့နယ် အရေအတွက်	၃၃၀ မြို့နယ် ၏ ရာခိုင်နှုန်း	မြေဧရိယာ ရာခိုင်နှုန်း
၁။ စစ်အုပ်စုမှ ခိုင်မာစွာ ထိန်းချုပ်ထားခြင်း	၇၂	၂၂%	၁၇%
၂။ စစ်အုပ်စုမှ ဒေသတွင်း လက်ဝေခံ ပြည်သူစစ်များအား ထိန်းချုပ် မှုအတွက် မှီခိုခြင်း	၂၁	၆%	၈%
၃။ စစ်အုပ်စုမှ တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များ၏ ပုံမှန်တိုက်ခိုက်မှုကို ခံရ ခြင်း၊ အစိုးရ ယန္တရား ပျက်စီးခြင်း	၁၁၀	၃၃%	၂၃%
၄။ တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များမှ တိုးမြှင့်ထိန်းချုပ် ထားသော်လည်း အပြည့်အဝ ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်း မရှိခြင်း*	၃၂	၁၀%	၁၀%
၅။ စစ်အုပ်စုနှင့် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက် ကို ထိန်းသိမ်းထားသည့် တိုင်းရင်းသား တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များ	၂၈	၉%	၁၂%
၆။ စစ်အုပ်စုမှ ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်း လျော့ကျ၊ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့ များ၏ ကာကွယ်နိုင်မှု ပိုမိုမြင့် တက်လာပြီး နယ်မြေစိုးမိုးမှုနှင့် ဒေသတွင်း စီမံခန့်ခွဲမှု ပိုမိုတိုးမြှင့်လာ	၄၈	၁၄%	၂၁%
၇။ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များ၏ ထိန်းချုပ်မှုနှင့် ဒေသတွင်း စီမံခန့်ခွဲမှု အားကောင်းခြင်း၊ မြို့နယ်၏ ၉၀% အထက်	၁၃	၄%	၇%
၈။ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များ၏ အပြည့်အဝ ထိန်းချုပ်မှုနှင့် ဒေသ တွင်း စီမံခန့်ခွဲမှုရှိခြင်း၊ မြို့နယ်တစ်ခုလုံး	၆	၂%	၂%
စုစုပေါင်း	၃၃၀	၁၀၀%	၁၀၀%

* တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များ၏ ခေတ်မီလက်နက်များ အသုံးပြုနိုင်မှုမရှိခြင်းနှင့် စစ်အုပ်စု၏ ပြည်သူများအပေါ် စနစ်တကျ ရက်စက်ယုတ်မာ မှုများကြောင့်ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတဝှမ်း ယှဉ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်မှုများနှင့် ထိန်းချုပ်ထားနိုင်မှုများ ။ ။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ပထမနှစ်ဝက်

စစ်အုပ်စုသည် မြို့နယ်ပေါင်း ၇၂ မြို့နယ် (၂၂%)တွင်သာ လုံခြုံရေးအရ ခိုင်မာသည့် ထိန်းချုပ်မှုကို ပြုလုပ်ထားနိုင်သည်။ ဤအခြေအနေအရ ၎င်းတို့သည် လူထုအပေါ် ထိရောက်သော လွှမ်းမိုးမှု ရရှိထားသည်ဟု မဆိုနိုင်သော်လည်း ၎င်းတို့၏ လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များနှင့် အဓိက အခြေခံအဆောက်အအုံများအား အထူးတလည် ခုခံကာကွယ်ရန် မလိုအပ်ပေ။ ထို့အပြင် ဤမြို့နယ်များသည် နိုင်ငံတော်နယ်မြေ၏ ၁၇%သာရှိပြီး အများစုမှာ သေးငယ်သော ကျေးလက်ဒေသမှ မြို့နယ်များဖြစ်သည်။ (ဇယား ၁ တွင်ကြည့်ပါ) စစ်ကောင်စီ၏ ထိန်းချုပ်မှုအား အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများနှင့် ကုန်းတွင်းထိစပ်ဒေသများဖြစ်သည့် မြို့နယ် ၉၄% တွင် အင်အား ပြိုင်လျက်ရှိပြီး ထိုမြို့နယ်များ၏ နယ်မြေဒေသ ၆၀% (နယ်စပ်ဒေသအများစု) ကို တော်လှန်ရေး အဖွဲ့များက ချုပ်ကိုင်ထားသည်။

တော်လှန်ရေးအင်အားစု အမျိုးမျိုး ထိန်းချုပ်ထားသည့် (ဇယား ၁၊ တန်း ၄-၈ ကိုကြည့်ပါ) အင်အားပြိုင်လျက် ရှိသော မြို့နယ်ပေါင်း ၁၂၇ မြို့နယ် (နိုင်ငံ၏ ၃၉%)ရှိသည်။ သို့သော် ဤနေရာဒေသများသည် ၎င်းတို့၏ ဖွဲ့စည်း တည်ဆောက်ပုံအရ ကွဲပြားခြားနားမှုရှိပြီး မတူညီသည့် အုပ်ချုပ်မှု ပုံစံများအောက်တွင် ကွာခြားသွားနိုင်သည်။ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် အများဆုံးရသည့် ဒေသများမှာ သံလွင်မြစ် အရှေ့ဖက်၊ မြန်မာ-တရုတ် နယ်စပ်တွင် ရှိသော မြို့နယ်ခြောက်ခုဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့သည် ဝပြည် သွေးစည်းညီညွတ်ရေးပါတီနှင့် ၎င်း၏မဟာမိတ်တပ်ဖြစ်သည့် အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီသွေးစည်းညီညွတ်ရေးတပ်မတော် တို့၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင်ရှိသည်။ စစ်အုပ်စုသည် ၁၉၈၀ ခုနှစ်များတွင် ပြုလုပ်ခဲ့သည့် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက် အရ ထိုဒေသများအတွင်းသို့ ကြိုတင်ခွင့်ပြုချက်တောင်းခံခြင်းမရှိပဲ ဝင်ခွင့်မရပေ။ မကြာသေးမီက ဝပြည်သွေးစည်းညီညွတ်ရေးပါတီမှ ၎င်း၏ ဝပြည်နယ်ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ဒေသသည် စစ်ကောင်စီ၏ တရားဝင်လွှမ်းမိုးချုပ်ကိုင်မှု၏ ပြင်ပတွင်ရှိကြောင်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ တွင် ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသော နိုင်ငံရေးပြိုကွဲမှုများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အတွင်းရေးပြဿနာ ဖြစ်ကြောင်း ပြောခဲ့သည်။

အခြားမြို့နယ် ၁၃ မြို့နယ် (၄%) မှာ တော်လှန်ရေး အင်အားစုများ၏ ထိန်းချုပ်မှုအောက်တွင် ၉၀% ရှိသည်ဟု ခန့်မှန်း ရသည်။ ထိုမြို့နယ်များအားလုံးသည် လက်ရှိတိုက်ပွဲများတွင် ပါဝင်သော မြို့နယ်များဖြစ်ပြီး စစ်အုပ်စု အနေနှင့် ပြင်းထန်စွာ တိုက်ခိုက်ခံရပြီး တပ်သားထပ်မံဖြည့်တင်းရန် သို့မဟုတ် ထောက်ပံ့ပစ္စည်းများ ပေးပို့ခြင်း မပြုလုပ်နိုင်ပေ။ အများစုမှာ ကောင်းမွန်စွာဖွဲ့စည်း

တည်ဆောက်ထားသည့် တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များ၏ စီမံခန့်ခွဲရာနေရာများဖြစ်သော်လည်း အချို့မှာမူ တော်လှန်ရေး တပ်ဖွဲ့များမှ အသစ်ထူထောင်ထားသည့် နေရာများဖြစ်သည်။ ဤမြို့နယ်များတွင် စစ်အုပ်စုအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏တပ်ဖွဲ့များအား မြို့ကြီးများ၏ ဗဟိုချက်မနေရာများနှင့် အနည်းငယ်သော တပ်စခန်းများတွင် နေရာချထားပြီး ထောက်ပံ့ပစ္စည်းများအား ကန့်သတ်ပမာဏဖြင့်သာ ရရှိကာ စစ်ဆင်ရေးများကိုလည်း ပုံမှန်ပြုလုပ်နိုင်ခြင်း မရှိပေ။ ဤအခြေစိုက် စခန်းများသည် ရံဖန်ရံခါသာ ရောက်ရှိလာတတ်သည့် လေယာဉ်ဖြင့် ချပေးသော ထောက်ပံ့ပစ္စည်းများ သို့မဟုတ် ကောင်းမွန်စွာ အကာအကွယ်ပေးထားသည့် ကြီးမားသည့် ယာဉ်တန်းများအပေါ် မှီခိုနေကြရသည်။ ထိုယာဉ်တန်းများသည်လည်း မြို့နယ်တစ်ခုမှတစ်ခုသို့ ဖြတ်သန်းသွားလာသည့်အခါတွင် သေကြေ ပျက်စီးမှုများကို ထင်ထင်ရှားရှား ကြုံတွေ့ကြရသည်။ စစ်အုပ်စု၏ တပ်နှင့် မဆိုင်သော စီမံဝန်ထမ်း များနှင့် လုံခြုံရေး တပ်ဖွဲ့များ၏ မိသားစုဝင်များကို ထိုဒေသများမှ ခေါ်ထုတ်လာခဲ့ကြသည်။ နှစ်မကုန်မီ အချိန်တွင် ဗဟိုအုပ်ချုပ်ရေး မြို့ကြီးများအား တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များမှ သိမ်းယူလိုက်နိုင်ချေရှိသည်။

စစ်အုပ်စုမှ တဖြည်းဖြည်း ဆုတ်ခွာလျက်ရှိပြီး တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များမှ ကောင်းမွန်စွာ ကာကွယ်နိုင်ခဲ့သည့် နေရာဒေသများ အနေဖြင့် မြို့နယ် ၄၈ မြို့နယ် (၁၄%) ရှိသည်။ ဤမြို့နယ်များသည် နိုင်ငံတော်၏ နယ်မြေ ၂၁% ကို လွှမ်းမိုးထားကာ အများစုမှာ ကရင်၊ ကချင်နှင့် ကရင်နီပြည်နယ်များတွင်ရှိပြီး ချင်း၊ စစ်ကိုင်းနှင့် မကွေးမှ နယ်မြေအချို့လည်း ပါဝင်သည်။ ဤနေရာများတွင် အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာလစ်လပ်မှု ကြီးကြီးမားမားရှိနေသော နေရာများတွင် တော်လှန်ရေး အဖွဲ့များက ၎င်းတို့၏လက်လှမ်းမီနိုင်မှုကို တိုးချဲ့လာခဲ့ပြီး ထင်ရှားသည့် လိုအပ်ချက် များအရ ၎င်းတို့၏ လူထုစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များကိုလည်း ပိုမိုအားကောင်းအောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ ထိုဒေသတွင် ကျန်ရှိသော စစ်ကောင်စီ တပ်ဖွဲ့များအနေဖြင့် လမ်းများနှင့်မြို့ကြီးများကို ထိန်းချုပ်ထားနိုင်သော်လည်း ၎င်းတို့၏ အချို့တပ်စခန်းများကို ပိုင်းထားခြင်းခံနေရသည်။ ဖြစ်ရပ်အများစုတွင် တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များသည် ပို၍ အင်အားကောင်းလာပြီး ခက်ခဲစွာတိုက်ခိုက်ရသည့် တိုက်ပွဲများအား ဆင်နွှဲခြင်းထက် စစ်ကောင်စီတပ်များထံ ထောက်ပံ့ပစ္စည်းများ ပို့ဆောင်မှုကို ကန့်သတ်ကာ အချိန်ကောင်းကိုစောင့်၍ စခန်းများအား သိမ်းယူကြသည်။

အင်အားကြီးသည့် တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေးတပ်များမှ စစ်အုပ်စုနှင့် ပြုလုပ်ထားသည့် သေချာမှုမရှိသော ပစ်ခတ် တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေးအား ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းထားပြီး ကျေးလက် နယ်မြေအများစုကို ထိန်းချုပ်ထားသည့် မြို့နယ် ၂၈ ခု (၉%) (အများအားဖြင့် ရှမ်းနှင့် ရခိုင်ပြည်နယ်များ) ရှိသည်။ ဤတိုင်းရင်းသား တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းများသည် စစ်အုပ်စုအား အဓိကမြို့ကြီးများနှင့် လမ်းမကြီးများတွင် သွားလာ လှုပ်ရှားခွင့် ပေးထားပြီး တချိန်တည်းတွင် ၎င်းတို့၏ ထိန်းချုပ်မှုအား တဖြည်းဖြည်း တိုးချဲ့ကာ ဒေသခံလူထုနှင့် ဆက်ဆံရေး ပိုမို ခိုင်မာလာစေရန် လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။ ၎င်းတို့သည် ယေဘုယျ အားဖြင့် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရနှင့် အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံကောင်စီတို့ထံမှ နိုင်ငံရေးအရ သီးခြားရပ်တည် သော်လည်း စစ်အုပ်စုနှင့် ပူးပေါင်းခြင်းမပြုပဲ ၎င်းတို့၏ နယ်မြေ ဒေသများထဲတွင် စစ်အုပ်စု၏ လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များတည်ရှိခြင်းကို ခွင့်မပြုပါ။ ၎င်းတို့အနေနှင့် ထောင်ပေါင်းများစွာသော ခုခံ ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်များအား လေ့ကျင့် သင်ကြားထားပြီး အချို့အခြေအနေများတွင် ထိုတပ်ဖွဲ့ဝင်များအား တပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့များ ပေးအပ်ထားသည်။ ဤမြို့နယ်များထဲတွင် တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေး တပ်အချင်းချင်း တိုက်ပွဲဖြစ်နေသည့် ရှမ်းပြည်နယ်မှ နယ်မြေများလည်း ပါဝင်ပြီး တချိန်တည်းတွင် စစ်အုပ်စုတပ်ဖွဲ့များ တပ်ဆုတ်ရာ နယ်မြေများသို့ ဝင်ရောက် လျက်ရှိသည်။ အထူးသဖြင့် ရှမ်းပြည်တိုးတက်ရေးပါတီနှင့် ဝပြည် သွေးစည်းညီညွတ်ရေး ပါတီတို့၏ ၎င်းတို့၏ ထိန်းချုပ်မှုများကို ရှမ်းပြည်အလယ်ပိုင်းနှင့် တောင်ပိုင်းသို့ တိုးချဲ့လျက်ရှိပြီး စစ်အုပ်စု အနေနှင့် လှုပ်ရှားမှုမပြုလုပ်နိုင်ရန် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ခြိမ်းခြောက်မှု များကို တိတိတဆိတ် နည်းဗျူဟာကျကျ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။

အခြားသော မြို့နယ် ၃၂ မြို့နယ် (၁၀%) မှာ တော်လှန်ရေး တပ်ဖွဲ့များအနေဖြင့် နယ်မြေအား ထိန်းချုပ်နိုင်ခဲ့ပြီး အုပ်ချုပ်ရေး စနစ်များအား စတင်တည်ထောင်လာခဲ့သော်လည်း စစ်အုပ်စု၏ တိုက်ခိုက်မှုကို ဆက်လက် ရင်ဆိုင်နေရသေးသည်။ ဤနေရာ များသည် စစ်ကိုင်းနှင့် မကွေးတိုင်းဒေသကြီးများထဲတွင် အများဆုံး တည်ရှိပြီး အာဏာသိမ်းရန်ကြိုးပမ်းမှု စတင်သည့် အချိန်မှစ၍ ဖွဲ့စည်းထားကာ တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေး အဖွဲ့များနှင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များက ထိန်းချုပ် ထားသည်။ စစ်အုပ်စုအနေဖြင့် ဤမြို့နယ်များအား ထိန်းချုပ် နိုင်ခြင်း သို့မဟုတ် တပ်အင်အားဖြည့်တင်းခြင်းနှင့် အမိန့်ပေးခြင်း များကို ပြုလုပ်နိုင်ခြင်း မရှိသဖြင့် နယ်မြေရှင်းလင်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်

များကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် မဆင်မခြင် ပြုလုပ်လျက် ရှိသည်။ ၎င်းသည် ၁၉၆၀ ခုနှစ်များတွင် စတင်၍ တွင်တွင်ကျယ်ကျယ် အသုံးပြုခဲ့သော နည်းလမ်းများကို အသုံးပြု လျက်ရှိသည်။ ထိုအထဲတွင် ဒေသတစ်ခုလုံးတွင် နေထိုင်သူအားလုံးကို ရှင်းလင်းရန် ပြည်သူများ အခြေချနေထိုင်ရာ နေရာများအား လက်နက်ကြီးဖြင့် ပစ်ခတ်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် လေကြောင်း တိုက်ခိုက်မှု ပြုလုပ်ခြင်းတို့ပါဝင်သည်။ ထိုဒေသများတွင် တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များမှ ပျောက်ကျားစနစ်ဖြင့် ဆက်လက် လှုပ်ရှားလျက် ရှိနေသေးသည်။ ၎င်းတို့အနေဖြင့် စစ်အုပ်စုနှင့် ထိပ်တိုက်တိုက်ခိုက်မှုများမှ ဒေသအား ကာကွယ်ပေးနိုင်ခြင်းမရှိ သည့်အတွက် စစ်အုပ်စုတပ်ဖွဲ့များမှ အခါအားလျော်စွာ ကျေးရွာ များသို့ တစ်ရွာဝင်တစ်ရွာထွက် သွားရောက်၍ နေအိမ်များ အားမီးရှို့ဖျက်စီးခြင်း၊ ကျန်ရှိနေသောပြည်သူများအား သတ်ဖြတ် ခြင်း၊ လယ်ကွင်းများတွင် မြေမြှုပ်မိုင်းများ ထောင်ခြင်းနှင့် အစားအသောက်နှင့် မွေးမြူရေးတိရိစ္ဆာန်များအား ဖျက်စီးသတ်ဖြတ် ခြင်းများကို ပြုလုပ်လျက် ရှိသည်။ ဤတိုက်ခိုက်မှုများအရ စစ်အုပ်စုသည် ထိုဒေသများတွင် ထိန်းချုပ်မှုကင်းမဲ့ပြီး အင်အား မရှိကြောင်း ပြသနေသည်။

တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များ ခိုင်မာစွာ ချုပ်ကိုင် ထားသည့် နယ်မြေများအပြင် မြို့ပေါ်ပျောက်ကျား လှုပ်ရှားမှု များနှင့် ကျေးလက်ဒေသရှိ အခြားတော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့ငယ်များ၏ နေ့စဉ် တစိုက်မတ်မတ် လှုပ်ရှားမှုဖိအားများကြောင့် စစ်အုပ်စု အနေဖြင့် ထိရောက်သော ထိန်းချုပ်မှု ပြုလုပ်နိုင်ခြင်း မရှိသည့် မြို့နယ် ၁၀၉ ခု (၃၃%) ရှိသည်။ ဤနေရာတွင် အဓိက တပ်ဖွဲ့များမှာ အာဏာသိမ်းရန်ကြိုးပမ်းမှုနောက်ပိုင်း ဖွဲ့စည်း ခဲ့သော စစ်ရေးအတွေ့အကြုံ အနည်းငယ်သာရှိသည့် ဒေသတွင်း ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့များဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့အနေဖြင့် တိကျသည့် နယ်မြေ ပိုင်နက်များအား ထိန်းချုပ်နိုင်မှု မရှိသော်လည်း စစ်အုပ်စု တပ်ဖွဲ့များအား ကြီးမားသည့်အခက်အခဲများ ကြုံတွေ့စေပြီး စစ်အုပ်စုအနေဖြင့် ဆက်လက်အမိန့်ပေးရန်နှင့် တည်ငြိမ်မှုရှိစေရန် ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းကို ကန့်သတ်ထားနိုင်ခဲ့သည်။ တနည်းဆိုသော် ၎င်းတို့အနေဖြင့် စစ်အုပ်စု၏ ထိန်းချုပ်မှုကို ဆန့်ကျင်ထားနိုင် သော်လည်း ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် ထိန်းချုပ်မှုပြုရန် မတတ်စွမ်း နိုင်သေးပေ။ နိုင်ငံတော်၏ တရားရုံးများနှင့် လူထုစီမံခန့်ခွဲမှု ယန္တရားများပြိုကွဲခြင်း (လာမည့်အခန်းတွင် ဆွေးနွေးထားသည်။) နှင့်အတူ ဤဒေသများတွင် စစ်ကောင်စီ၏ အာဏာစက်မှာ ကန့်သတ်မှုများ ပိုမိုရှိလာခဲ့သည်။ ဤမြို့နယ်အများစုသည်

မြေဧရိယာအနည်းငယ်သာရှိသော မြို့ပြနေရာများ ဖြစ်သည့် အတွက် တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များ လှုပ်ရှားသည့် အစိတ်အပိုင်း အနည်းငယ်သာရှိမည်ဖြစ်ကြောင်းကို သတိပြုရမည်။

နောက်ဆုံးအနေဖြင့် စစ်အာဏာရှင်မှ ကျေးလက်ဒေသများသို့ လက်လှမ်းမီနိုင်ရန်နှင့် အဓိကမြို့ကြီးများတွင် ထောက်ပံ့ပစ္စည်းများ ပို့ဆောင်နိုင်ရန်နှင့် ဝင်ထွက်ခွင့်ရရှိရန်အတွက် ၎င်းတို့၏ လျော့ရဲသော အမိန့်အောက်ရှိ ဒေသတွင်း ပြည်သူ့စစ်များအပေါ် လုံးဝမှီခိုသည့် မြို့နယ် ၂၁ ခု (၆%) ရှိသည်။ ဤပြည်သူ့စစ်တပ်ဖွဲ့များတွင် ၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သည့် လူထုပြည်သူ့စစ်အင်အားစုများနှင့် နယ်ခြားစောင့်တပ်ဖွဲ့များအပြင် ပြည်သူ့စစ်အဖွဲ့ငယ်များ၊ အထူးရဲတပ်ဖွဲ့များနှင့် အခြားအဖွဲ့များပါဝင်သည်။ အချို့အခြေအနေများတွင် မြို့များတွင်လည်း စစ်ကောင်စီ၏

ဝန်ထမ်းများအား ပြည်သူ့စစ်များမှ လုံခြုံရေးယူပေးရသဖြင့် ၎င်းတို့အား ဧည့်သည်အဖြစ်သာ ဆက်ဆံကြသည်။ အခြားနေရာဒေသများတွင် ဒေသတွင်း ပြည်သူ့စစ်တပ်ဖွဲ့များအနေဖြင့် စီးပွားရေးလုပ်ကွက် ရရှိနိုင်ရန်အတွက်သာ စစ်အုပ်စု၏ အမိန့်အောက်တွင် လှုပ်ရှားကြသည်။ စစ်အုပ်စုအနေဖြင့် အာဏာသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းမှုနောက်ပိုင်း ဤအဖွဲ့များအပေါ် လွှမ်းမိုးချုပ်ကိုင်နိုင်မှု လျော့ကျလာပြီး ၎င်းတို့အား တရားမဝင်လုပ်ငန်းများကို ကန့်သတ်မှုမရှိ တိုးချဲ့လုပ်ကိုင်ခွင့် ပေးထားသည်။^{၁၁}

ခြုံငုံသုံးသပ်ရမည်ဆိုပါက တော်လှန်ရေးအင်အားစုများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများသည် လက်ရှိတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နယ်မြေဒေသအများစုနှင့် ပြည်သူလူထုအများစုအပေါ် အမှန်တကယ်အာဏာ (လက်တွေ့အာဏာ) ရှိသူများဖြစ်သည်။

စစ်အုပ်စုအနေနှင့် ရေရှည်ရပ်တည်ရန် မဖြစ်နိုင်သည့်အခြေအနေတွင် ရောက်ရှိနေရှိကြောင်း သိသာသည့် ဖော်ညွှန်းချက်များ ရှိသည်။ စစ်သည်သေဆုံးမှု၊ ကျရှုံးမှုနှင့် တပ်ပြေးများ ပိုမိုတိုးမြှင့်လာပြီး ၎င်းအနေနှင့် ထိရောက်သည့် လူသစ်စုဆောင်းမှု ပြုလုပ်နိုင်ခြင်း မရှိပါ။

အစိုးရယန္တရားများအား စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း

နိုင်ငံတော်အား ထိရောက်သော ထိန်းချုပ်မှုပြုလုပ်နိုင်သည်ဟု ဆိုရာတွင် ဒုတိယလိုအပ်ချက်မှာ အစိုးရ ယန္တရား များအား စီမံအုပ်ချုပ်နိုင်စွမ်းပင်ဖြစ်သည်။ ဤအခန်းတွင် ပထမဦးစွာ နိုင်ငံတော်အရေးကိစ္စများအား စီမံနိုင်စွမ်းကို ဖော်ပြနိုင်ရန်အတွက် ယခင်က မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုအစိုးရမှ စီမံအုပ်ချုပ်ခဲ့သည့် အဓိက အစိုးရယန္တရားများအား စစ်အုပ်စုမှ စီမံအုပ်ချုပ်နိုင်မှုနှင့် ထိရောက်မှုရှိခြင်းအပေါ် သုံးသပ် ထားသည်။ ဤအခန်း၏ ဒုတိယပိုင်းတွင် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများမှ အုပ်ချုပ်မှုနှင့် လူမှုရေးဝန်ဆောင်မှုများ ပေးအပ်ခြင်း စနစ်များကို ခြုံငုံဖော်ပြထားသည်။ ထိုတော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများတွင် နှစ်ပေါင်းများစွာ တည်ရှိလာသည့် တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ စနစ်များနှင့် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ၏ အုပ်ချုပ်မှု အာဏာအောက်တွင်ရှိသည့် အသစ်ပေါ်ပေါက်လာသော ပြည်သူ့စီမံခန့်ခွဲရေးဌာနများ ပါဝင်သည်။

စစ်အုပ်စု၏ ပြိုကျပျက်စီးလျက်ရှိသော အုပ်ချုပ်မှုစွမ်းရည်

စစ်အုပ်စုမှ လုံခြုံရေးအရ ဆက်လက်တည်ရှိနေသော နေရာဒေသများတွင်ပင် ၎င်း၏ စီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ်မှာ ပျက်စီးလျက်ရှိသည်။ တရားရုံးများ၊ ဝင်ငွေခွန်စနစ်၊ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် လူမှုရေးရာဝန်ဆောင်မှု အခြေခံ အဆောက်အအုံများသည် ဆန္ဒပြခြင်း၊ လူမှုဝန်ထမ်းသပိတ်များ၊ လူမှုရေးအရပြစ်ဒဏ်ပေးရန် လှုံ့ဆော်မှုများ၊ သပိတ်မှောက်ခြင်းများနှင့် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်မှုများအပါအဝင် ပညာရှင်များနှင့် ပြည်သူလူထု၏ ပူးပေါင်း ပါဝင်မှုမရှိခြင်းကြောင့် အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားမှာ လုံးဝနီးပါးရပ်တန့်လျက်ရှိသည်။ အာဏာသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းမှု အစောပိုင်း ရက်သတ္တပတ်များအတွင်း သမိုင်းတွင်သည့် အာဏာဖိဆန်ရေးလှုပ်ရှားမှု (CDM)တွင် လူမှုဝန်ထမ်း ၄၀၀,၀၀၀ ကျော်မှ ထိုသပိတ်တွင် အချိန်အကန့်အသတ်မရှိ ပါဝင်လာခြင်းက နိုင်ငံတော်အတွင်း ဗျူရှိကရေစီစနစ်အား ထိရောက်စွာ ဖယ်ရှားပစ်နိုင်ခဲ့သည်။ ဘဏ်လုပ်ငန်းများ လုံးဝရပ်တန့်သွားခဲ့ပြီး နိုင်ငံတဝှမ်းရှိ မြို့နယ်အဆင့်ရုံးများမှာ လုံးဝလည်ပတ်ခြင်း မရှိတော့ပဲ ပိတ်သိမ်းခြင်း သို့မဟုတ် စစ်အုပ်စုတပ်ဖွဲ့များမှ အခြေစိုက်စခန်းအဖြစ် အသုံးပြုရန် သိမ်းယူခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ဤအခြေအနေက တိုးမြှင့်လာသည့် အစီအစဉ်ကျသော ခုခံတော်လှန်မှုများနှင့် ပြည်သူများ၏ ဆန့်ကျင်မှုများက စစ်အုပ်စုအနေဖြင့် မအုပ်ချုပ်နိုင်ရန် ပြုလုပ်ထားနိုင်ကြောင်း ပြယုဒတစ်ခုဖြစ်သည်။

စီမံအုပ်ချုပ်ရေးအား စစ်အုပ်စု၏ချဉ်းကပ်မှုနည်းလမ်းမှာ စစ်အုပ်ချုပ်ရေးအား တော်လှန်ပုန်ကန်ပြီး ၎င်း၏ ရပ်တည်မှုကို ခြိမ်းခြောက်လာသော မည်သူ့ကိုမဆို သုတ်သင်ရှင်းလင်းခြင်း ဖြစ်သည်။^{၂၂} အရည်အသွေး ပြည့်မီမှု မရှိသော စစ်တပ်နောက်ခံရှိသူများနှင့် တပ်တွင်းတာဝန်ထမ်းဆောင်နေသည့် စစ်သားများသည်ပင်လျှင် အရေးပါသည့် အစိုးရခေါင်းဆောင်ရာထူးနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးရာထူးများအား အလှည့်ကျ တာဝန်ယူထမ်းဆောင် နေကြသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဗဟိုဘဏ်ကို ကြည့်ပါက ထိရောက်မှု၊ အရည်အချင်းပြည့်မီသော အုပ်ချုပ်စီမံမှု သို့မဟုတ် ကျွမ်းကျင်သောဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်းများကို မတွေ့ရပါ။ အစိုးရဌာန အားလုံးနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက် ရသော အထွေထွေစီမံအုပ်ချုပ်ရေးဌာန (GAD) သည်လည်း စစ်အရာရှိတစ်ဦး၏ ထိန်းချုပ်မှုအောက်သို့ ပြန်လည်ထည့်သွင်းခံရသည်။^{၂၃}

ဤသို့ နိုင်ငံ၏ ယန္တရားများအား စစ်ပုံစံသွင်းခြင်းသည် စစ်အုပ်စုအနေဖြင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးနိုင်သော သို့မဟုတ် ဥပဒေနှင့်အမိန့်အာဏာကို ထိန်းသိမ်းထားနိုင်သည့် အစိုးရတစ်ရပ် မဟုတ်ပဲ အဓမ္မသိမ်းယူသည့် တပ်ဖွဲ့တစ်ခု ပုံစံ သာဖြစ်သည်။

ရလဒ်အနေဖြင့် စစ်အုပ်စုသည် ၎င်းတို့၏ လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များတည်ရှိရာ အဓိက နေရာဒေသများတွင်လည်း လုံးဝပြိုလဲမည့် အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်တစ်ခုကိုသာ ပေါ်ပေါက်လာစေသည်။

Photo -The Irrawaddy

Photo -Myanmar NOW

ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေး ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်း

စစ်အုပ်စုသည် ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးကဏ္ဍများကိုလည်း ပြုလဲစေခဲ့ပြီး ထိုကဏ္ဍနှစ်ရပ်လုံးမှာ လွန်ခဲ့သည့် ဆယ်စုနှစ်က ပြည်သူလူထုနှင့် နိုင်ငံတကာရံပုံငွေများမှ အဓိက ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုပြုလုပ်ခဲ့သော ကဏ္ဍများ ဖြစ်သည်။ “စစ်ကျွန်ပညာရေး”အား သပိတ်မှောက်ရန် လှုံ့ဆော်မှုများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး ဆရာဆရာမ ၁၀၀,၀၀၀ ကျော်၏ အာဏာဖိဆန်ရေးလှုပ်ရှားမှုနှင့် ကျောင်းများ၏ အနီးဝန်းကျင်တွင် ပြင်းထန်သည့် လုံခြုံရေး ခြိမ်းခြောက်မှုများ ရှိလာသဖြင့် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များ၏ ထိန်းချုပ်မှုပြင်ပတွင် ရှိသော နေရာဒေသများမှ ကျောင်းနေအရွယ်ကလေး ကျောင်းအပ်နှံမှု ရာခိုင်နှုန်းမှာ ၅၀% ဝန်းကျင်သာရှိပြီး အာဏာသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းမှုပြီး နောက်တစ်နှစ်တွင် ကျောင်းအပ်နှံမှု ရာခိုင်နှုန်းမှာ ၁၀% ခန့်အထိ ကျဆင်းခဲ့သည်။ ဤသို့ကျောင်းအပ်နှံမှု တိုးမြှင့်လာခြင်းမှာ မိသားစု အများစုမှ ၎င်းတို့၏ ကလေးများအား ကျောင်းပြင်ပတွင် အချိန်အကန့်အသတ်မရှိ ဆက်လက် ထားရှိရန် မတတ်နိုင်တော့သည့်အတွက် ဖြစ်နိုင်သော်လည်း ပညာရေးဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်သူများက အမှန်တကယ် ကျောင်းတက်ရောက်မှုမှာ အလွန်ပင်နည်းပါးနေသေးသည်ဟု ဆိုသည်။^{၂၄} လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များတွင် စစ်သားများမှ^{၂၅} ကျောင်းအဆောက်အအုံများအား စစ်တပ်အဆောက်အအုံများကဲ့သို့ အသုံးပြုခြင်း အပြင် နှစ်ဖက်အဖွဲ့များမှ အပြန်အလှန် အပြစ်ဖို့လျက်ရှိသည့် ဗုံးဖောက်ခွဲခြင်းတို့ဖြစ်သည်။^{၂၆} ဤအခြေအနေများသည် နိုင်ငံ၏ တက္ကသိုလ်ကျောင်းများ အပေါ်လည်း ကြီးမားသည့် ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုများ ဖြစ်ပေါ်စေပြီး ကျောင်းအများစုမှာ ပိတ်သိမ်းထားခြင်း သို့မဟုတ် ဆရာနှင့် ကျောင်းသားမရှိခြင်းတို့ကို ဖြစ်စေသည်။

ကျန်းမာရေးကဏ္ဍတွင်လည်း ကြီးမားသည့် ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုကို ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်း အားလုံး၏ ၇၀% မှာ အာဏာဖိဆန်ရေးလှုပ်ရှားမှုတွင် ပါဝင်ခဲ့ပြီး သပိတ်မှောက်ခဲ့ကြသည်။ စစ်အုပ်စု၏ တပ်ဖွဲ့များသည် ဆရာဝန်များ၊ သူနာပြုများနှင့် အခြား ကျန်းမာရေးလုပ်သားများအား အကြမ်းဖက်ဖြိုခွင်းရာတွင် ပစ်မှတ်ထားခဲ့ကြသည်။ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလအထိ ကျန်းမာရေး လုပ်သားပေါင်း ၃၀ ဦး အသတ်ခံခဲ့ရပြီး ၂၈၆ ဦး (ဆရာဝန် ၁၄၀ ဦး အပါအဝင်) ဖမ်းဆီးခံခဲ့ရကာ ၈၉ ဦးမှာ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဧပြီလ အထိ ထောင်သွင်းအကျဉ်းချ ခံရလျက်ရှိသည်။^{၂၇} အရေအတွက်မသိရသော ကျန်းမာရေးလုပ်သားများမှာ သပိတ်မှောက်ခြင်းအား ဆက်လက် လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဆက်သွယ်သည့် ကျန်းမာရေးဌာနများတွင် ဝင်ရောက် အလုပ်လုပ်ခြင်း သို့မဟုတ် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး အဖွဲ့များတွင် ပါဝင်ခြင်းများ လုပ်ဆောင်လာကြသည်။ စစ်အုပ်စု၏ ကိုဗစ်-၁၉ ရောဂါ ကာကွယ်တားဆီးရေး နှင့်ပတ်သက်၍ ဆိုးရွားသည့် တာဝန်ပျက်ကွက်မှုသည် ဒေသတွင်း ရောဂါကူးစက်ပျံ့နှံ့မှုအပေါ်များစွာသက်ရောက်မှုရှိပြီး အခြားလူထု ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ကပ်ဘေးများ အပေါ်တွင် ဆိုးရွားစွာသက်ရောက်မှုရှိစေသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဆေးယဉ်ပါး ငှက်ဖျားရောဂါ ကူးစက်ပျံ့နှံ့မှု အား ပိုမိုတိုးမြှင့်လာစေပြီး ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း ငှက်ဖျားကူးစက်ပျံ့နှံ့မှုအပေါ် ဂယက်ရိုက်စေနိုင်သည်။

ကျေးရွာအဆင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေး

အာဏာသိမ်းရန်ကြိုးပမ်းမှုမတိုင်မီ ကျေးရွာအုပ်စုနှင့်ရပ်ကွက်အဆင့်တွင် ၎င်းတို့၏ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများမှ တိုက်ရိုက် မဟုတ်သော တစ်ဆင့်ခံနည်းဖြင့် ရွေးကောက်ခံခဲ့ရသည့် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသည် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့ နောက်ပိုင်းတွင်

နိုင်ငံတဝှမ်း၌ နှုတ်ထွက်ခဲ့ကြသည်။ စစ်အာဏာရှင်သည် ဒေသခံအုပ်ချုပ်ရေးမှူး အသစ်များကို ခန့်အပ်ခဲ့ပြီး ၎င်းတို့မှာ ယခင်စစ်သား ဟောင်းများ၊ စစ်တပ်လက်ဝေခံ နိုင်ငံရေးပါတီ၏ အဖွဲ့ဝင်များ၊ ဒေသခံစီးပွားရေးခရီးစဉ်များနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးအား အားပြည့်ရာတွင် အသုံးဝင် နိုင်မည်ဟု ယူဆရသော ရာဇဝတ်အကျဉ်းသား ဟောင်းများ ပါဝင်သည်။ သို့သော်လည်း ၂၀၂၁ ခုနှစ် မေလမှ စတင်၍ ဤစစ်အုပ်စုမှ ခန့်အပ် ထားသူများအား လူမှုရေးပြစ်ဒဏ်ပေးရန်လှုပ်ရှားမှုများနှင့် ရက်စက်ယုတ်မာမှုများ ပြင်းထန်လာသည်နှင့်အမျှ ဒေသခံ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းမှ ခုခံကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့များအား စတင်ဖွဲ့စည်းပြီးနောက် တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ်မှု ပြုလုပ်ခြင်းများဖြင့် အလုပ်မှနှုတ်ထွက်ရန် ဖိအားပေးခြင်း ခံခဲ့ရသည်။ အစိုးရယန္တရားများတွင် ဒေသခံအုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့များအနေဖြင့် အခွန်အခကောက်ခံခြင်း၊ တရားမျှတမှုရရှိရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ နိုင်ငံတော်၏ ယန္တရားများတွင် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ပေးခြင်းစသည့် အဓိကကဏ္ဍတွင်ပါဝင်နေမှုကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် ဤပြောင်းလဲမှုများသည် စစ်အုပ်စုအား နိုင်ငံတဝှမ်းရှိ နယ်မြေအများအပြားမှ ဒေသခံလူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများထံသို့ လက်လှမ်းမီနိုင်ခြင်း ကို ကန့်သတ်လိုက်သည်။ ဤအချက်က စစ်အုပ်စုအနေဖြင့် ပြည်သူအပေါ် အာဏာလွှမ်းခြုံမှု ရရှိနိုင်ရန်အတွက် ကြိုးပမ်းရာတွင် အကြမ်းဖက်မှုများအား ပိုမို အမှီပြုလာစေသည်။

အခွန်အခ ကောက်ခံခြင်း

မြန်မာပြည်သူများမှ စစ်အုပ်စု၏ ဘဏ္ဍာတိုက်ထဲသို့ အခွန်အခနှင့် ကျသင့်ငွေများ ပေးသွင်းရန် တစုတဝေး တည်း ငြင်းဆန်ခြင်းက တိုင်းပြည်ဘဏ္ဍာငွေကို ၃၀% အထိ ကျဆင်းစေသည်။ ထိုအထဲတွင် အလွန်အမင်း ငွေကြေး ဖောင်းပွမှုကို ထည့်တွက်ထားခြင်း မရှိပါ။^{၁၆} ဤအခြေအနေသည် အစီအစဉ်တကျ ဆန့်ကျင်သပိတ်မှောက်ခြင်းနှင့် စစ်အုပ်စုနှင့် ၎င်း၏ စစ်ဆင်ရေးများအား ငွေကြေးပံ့ပိုးပေးရန် မလိုလားခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ စစ်အုပ်စုအား ပေးအပ်သည့် အခွန်ပမာဏမှာ လုံးဝကျဆင်းခဲ့ခြင်းမှာ နေရာအနှံ့ဖြစ်ပွားလျက် ရှိသည့် အခွန်ပေးရန် ဆန့်ကျင် သပိတ်မှောက်ခြင်း၏ ရလဒ်တစ်ခုဖြစ်ပြီး ၎င်းအား များစွာသောစီးပွားရေးအုပ်စုများမှ သပိတ်မှောက်ခြင်း တွင် ပါဝင်ကြသည်။^{၁၇} ထို့အပြင် ၂၀၂၂ ခုနှစ် အစပိုင်းသုံးလတွင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ ၆၉% သည် စစ်အုပ်စုအား အခွန်ပေးဆောင်ခြင်း မရှိကြောင်း တင်ပြခဲ့သည်။^{၁၈} အိမ်ထောင်စုအများအပြားနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းငယ်များမှ လျှပ်စစ်မီတာခွန် မဆောင်သည့်အတွက် စစ်အုပ်စု အနေဖြင့် ၂၀၂၁ ခုနှစ်အတွင်းတွင်ပင် တိုင်းပြည်ဘဏ္ဍာငွေ အမေရိကန် ဒေါ်လာ ၁ ဘီလီယံကျော် ဆုံးရှုံးမှု ရှိစေခဲ့သည်။^{၁၉} ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇွန်လ အထိ လျှပ်စစ်မီတာခွန်ကောက်ခံရရှိမှု ပမာဏမှာ အာဏာသိမ်းမှု မတိုင်မီကာလများနှင့် ယှဉ်လျှင် ၃၀ မှ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းအထိ ကျဆင်း ခဲ့သည်။^{၂၀} တင်ပြချက်များအရ စစ်အုပ်စုတပ်ဖွဲ့များသည် အိမ်ထောင်စုများနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများထံမှ အခွန်ငွေအား အတင်းအကြပ် ကောက်ခံရန် လျှပ်စစ်မီတာခွန်ကောက်ခံသူများနှင့် အတူတကွ လိုက်ပါသည့် ဖြစ်ရပ်များရှိသည်။^{၂၁}

စီးပွားရေးအား စီမံခန့်ခွဲခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ယခင်က အာဏာရှင်များ ကဲ့သို့ပင် စစ်ကောင်စီ၏ အဆိုးရွားဆုံးကျဆုံးမှု အချို့မှာ စီးပွားရေး နှင့် ကူးသန်း ရောင်းဝယ်မှု ကဏ္ဍအား စီမံခန့်ခွဲခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။ အာဏာသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းသည့်အချိန်မှ စတင်၍ နိုင်ငံတကာ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ အားလုံးသည် ၎င်းတို့၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများအား ရပ်တန့်ခြင်း သို့မဟုတ် ရုပ်သိမ်းခြင်းများကို ပြုလုပ်လာခဲ့သည်။^{၂၂} အကြောင်းမှာ စစ်အုပ်စု၏ ရက်စက်ယုတ်မာမှုအား မူအရ ဆန့်ကျင်ခြင်းနှင့် နိုင်ငံရေးနှင့်စီးပွားရေး မတည်ငြိမ်မှုများကြောင့် ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံခြားငွေများ မြန်မာနိုင်ငံမှ စီးထွက်နေမှုကို တားဆီးနိုင်ရန်အတွက် စစ်အုပ်စုမှ ချမှတ်သော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် မူဝါဒများကြောင့် စီးပွားရေး တည်ငြိမ်မှု ရှိစေရန် သို့မဟုတ် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ဆက်လက်လည်ပတ်ရန် မဖြစ်နိုင်တော့ပေ။^{၂၃} ဤအခြေအနေသည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ နိုင်ငံ၏ မျှော်မှန်းချက်အပေါ် ပြင်းထန်သည့် ရိုက်ခတ်မှု ဖြစ်စေသည်။ ဥမာအားဖြင့် နိုင်ငံ၏ ၄၀% သာလျှင် နိုင်ငံတော်၏ လျှပ်စစ် ဓါတ်အားလိုင်းနှင့် ချိတ်ဆက်ထားပြီး နိုင်ငံ၏မျှော်မှန်းချက်တစ်ခုဖြစ်သည့် ၂၀၃၀ တွင် လူတိုင်း လျှပ်စစ်ဓါတ်အား ရရှိနိုင်ရေးအတွက် စစ်အုပ်စု အနေဖြင့် လုပ်ဆောင်လိုစိတ်သော်လည်းကောင်း၊ လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းသော်လည်းကောင်း မရှိပါ။^{၂၄} အမှန်စင်စစ် ဆယ်စုနှစ် တစ်ခုစာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာပြီးနောက်မှ အာဏာသိမ်းသည့် အချိန်မှစ၍ နိုင်ငံအနေဖြင့် ကြီးမားသည့် အချိန်ကြာမြင့်စွာ လျှပ်စစ်ဓါတ်အား ပြတ်တောက်မှုကို ကြုံတွေ့ခံစားလာရပြီး အချိန်ကြာလာသည်နှင့်အမျှ ပိုမိုဆိုးရွားလာသည်။

Photo -RFA Video Screenshot/Local CCTV

တရားမျှတမှုနှင့် ရဲတပ်ဖွဲ့၏ ဥပဒေလိုက်နာမှု

မြန်မာနိုင်ငံရဲတပ်ဖွဲ့နှင့် တရားရုံးများသည် စစ်တပ်၏ အချိန်ကြာမြင့်စွာ လွှမ်းမိုးချယ်လှယ်ခြင်းကို ခံထားရကာ အထက်တန်းလွှာ များ၏ အကျိုးအမြတ်ကို အကာအကွယ်ပေးရန်သာ အာရုံစိုက်ခဲ့ပြီး အာဏာသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းသည့် အချိန်မှစ၍ စစ်အုပ်စုအား ကျားကန် ပေးရန်နှင့် ၎င်းတို့၏ သဘောထားကို ဖြည့်စည်းပေးရန်သာ အလေးပေးလျက် ရှိသည်။ တရားရုံးများအနေဖြင့်လည်း သမာသမတ်ကျခြင်းနှင့် ဥပဒေအား လေးစားလိုက်နာခြင်းတို့ကို လျစ်လျူရှုကာ စစ်အုပ်စုအား နိုင်ငံရေးအရဆန့်ကျင်သူများကို အရေးယူ ဆောင်ရွက်ရန်အတွက်သာ လုံးဝနီးပါး အသုံးခံလျက်ရှိသည်။ စစ်အုပ်စုသည် ရဲတပ်ဖွဲ့ဥပဒေသစ်အား အတည်ပြုခဲ့ပြီး စစ်သားအင်အား အများအပြား ကျဆုံးမှုကြောင့် ယာဉ်ထိမ်းရဲများ အပါအဝင် ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များ အနေဖြင့် စစ်သားများနှင့် အတူရှေ့တန်းတွင် တိုက်ပွဲဝင်ရမည်ဖြစ်သည်။^{၃၇} မြို့ပြနေရာ အများစုတွင် ပြည်သူများအား စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးသည့် လုပ်ငန်းများထဲမှ စစ်ဆေးရေးဂိတ်များတွင် အင်အားဖြည့်ခြင်းနှင့် ပြည်သူများ၏ ဖုန်းများအားစစ်ဆေးခြင်းများကို ရဲတပ်သားများက အလေးပေးလုပ်ဆောင်ကြသည်။ ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်ခံရသူများသည် အမှုတိုင်ကြားရန်၊ ရှာဖွေဖော်ထုတ်ရန်နှင့် ကြားနာရန် မဆိုထားနှင့် ရဲစခန်းအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်နိုင်ခြင်းပင် မရှိကြောင်း ရှေ့နေများက ပြောသည်။^{၃၈} စစ်အုပ်စု ထိန်းချုပ်သည့် နေရာဒေသများမှ ရာဇဝတ်မှုများနှင့် အရပ်ဖက်အမှုတွဲအများစုအား ရပ်ရွာတွင်းအသုံးပြုသည့် ယန္တရားပုံစံများဖြင့်သာ ဖြေရှင်း ခဲ့ကြသည်။ ရာဇဝတ်ကျူးလွန်မှုနှုန်းမှာ မြင့်တက်လာပြီး^{၃၉} နိုင်ငံ၏ အချို့နေရာများတွင် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုများ အလွန်မြင့်တက် လာခြင်းမှာ တရားမျှတမှု မရှိခြင်းနှင့် ဆက်စပ်သည်။^{၄၀}

အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ အုပ်ချုပ်ရေးစွမ်းရည်နှင့် ခုခံတော်လှန်မှုအရည်အသွေးများ မြှင့်တက်လာခြင်း

စစ်ကောင်စီသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဗဟိုစီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ်အား ဖျက်စီးလျက်ရှိသော်လည်း တော်လှန်ရေးအစိုးရ၏ စီမံခန့်ခွဲမှု လုပ်ငန်းများနှင့် အလွန်ဆိုးရွားသည့် ကပ်ဘေးကာလများအတွင်း သန်းနှင့်ချီသော ပြည်သူများကို လိုအပ်သောဝန်ဆောင်မှုများ ပေးလျက် ရှိခြင်းက ကျဆုံးနိုင်ငံမဖြစ်သွားစေရန် ခုခံထားနိုင်လျက်ရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းများသည် ၎င်းတို့၏

ထိန်းချုပ်မှုအောက်ရှိ နယ်မြေဒေသများတွင် အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်များအား တည်ထောင်လာခဲ့သည်။ ထိုအထဲတွင် ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာ တည်ရှိလာသည့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များ၏ စင်ပြိုင် အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် လူမှုရေး ဝန်ဆောင်မှုပေးနေသည့် ဌာနများအပြင် အာဏာ ဖီဆန်ရေးလှုပ်ရှားမှုတွင် ပါဝင်သည့် ဝန်ထမ်းများ၊ ပရဟိတ လုပ်သားများနှင့် ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့များဖြင့် အစပြုဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့များပါဝင်သည်။ ထိုအဖွဲ့အစည်းသစ်များသည် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ၊ နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့်ဖွဲ့စည်းထားသည့် အကြံပေး ကောင်စီ၊ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အခြားနိုင်ငံရေးသမားများထံမှ ပံ့ပိုးကူညီမှုနှင့် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုပေးခြင်းများကို ရရှိ ကြသည်။ ဤအဖွဲ့အစည်းများအားလုံးသည် စစ်အုပ်စု၏ လုပ်ဆောင်မှုကြောင့် ပျက်စီးပြိုလဲလျက်ရှိသော ဗဟိုအစိုးရ၏ လစ်လပ်နေရာအား ဖြည့်စည်းရန်အတွက် အထူးသဖြင့် လိုအပ်လျက်ရှိပြီး ၎င်းတို့အနေဖြင့်လည်း ကပ်ဘေးကာလအတွင်း လုပ်ငန်းများအား ခံနိုင်ရည်ရှိရှိနှင့် ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ကြောင်း သက်သေပြလျက်ရှိသည်။

ကာလကြာရှည် တည်ထောင်ထားသည့် စနစ်များ

ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအရှိဆုံး စနစ်များမှာ တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေးအဖွဲ့များ သို့မဟုတ် ၎င်းတို့နှင့် ဆက်နွယ်မှုရှိသည့် အဖွဲ့များမှ လည်ပတ်နေသော စနစ်များဖြစ်ပြီး ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ၁၄ ခုမှ နေရာဒေသ အများစု အထူးသဖြင့် တောင်တန်းနှင့် နယ်စပ်ဒေသများတွင် သန်းနှင့်ချီသော ပြည်သူများအား စုပေါင်းအုပ်ချုပ်နေသည့် စနစ်ဖြစ်သည်။^{၁၁} ၎င်းတို့သည် ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာ နေရပ်ရွှေ့ပြောင်း ဒုက္ခသည်များနှင့် အခြားပဋိပက္ခကြောင့် ထိခိုက်နစ်နာသူများအတွက် ထောက်ပံ့မှုများ ပြုလုပ်ပေးနေသော မရှိမဖြစ် လိုအပ်သည့် ပင်မအဖွဲ့အစည်းများ ဖြစ်ပြီး ကမ္ဘာ့ကပ်ဘေးနှင့် တနိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာဖြင့် ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားသည့် အချိန်တွင်ပင် ကူညီထောက်ပံ့မှုများ ပြုလုပ်ပေးနေဆဲ ဖြစ်သည်။ ဤဌာနများနှင့် ၎င်းတို့နှင့် ဆက်နွယ်နေသော ကွန်ယက်များသည် ရာနှင့် ထောင်နှင့် ချီသော ကျောင်းသားများအား ပညာရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးလျက်ရှိပြီး သန်းပေါင်းများစွာသော ပြည်သူများအား ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးလျက်ရှိရာ ဗဟိုအုပ်ချုပ်မှု ပြိုလဲခဲ့သည့်အတွက် ထိုအရေအတွက်မှာ လျင်မြန်စွာ တိုးပွားလာခဲ့သည်။ တိုင်းရင်းသား လူမှုရေးဝန်ဆောင်မှုပေးနေသူများသည် နိုင်ငံတကာ ကူညီ ထောက်ပံ့မှုများအား ဖြန့်ဝေရန်အတွက် ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ကြပြီး အချို့အဖွဲ့များမှာ အလှူငွေများနှင့် အခွန်အခများမှတစ်ဆင့် ဝန်ဆောင်မှုများ ပေးလျက်ရှိသည်။ ဤတိုင်းရင်းသား တော်လှန်ရေး အဖွဲ့များသည် တရားရေး၊ ရဲတပ်ဖွဲ့၊ မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု၊ သစ်တောထိန်းသိမ်းမှုနှင့် သဘာဝအရင်းမြစ်စီမံခန့်ခွဲမှု ဆိုင်ရာ စနစ်များ ကိုလည်း အခြားဒေသများအကြား စီမံခန့်ခွဲလျက်ရှိသည်။ ထိုအဖွဲ့များသည် လက်ရှိတွင် ပိုမိုအားကောင်းလာပြီး စစ်အုပ်စုမှ တပ်ဆုတ်သွားသည့် နေရာများတွင်ပါ ၎င်းတို့၏ စီမံခန့်ခွဲမှုများအား ပိုမိုတိုးချဲ့လာကြသည်။

အသစ်ပေါ်ပေါက်လာသည့် စနစ်များ

အာဏာသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းသည့် အချိန်မှစ၍ အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာသော တိုက်ပွဲနေရာများတွင် လိုအပ်နေသူများအား ကူညီ ထောက်ပံ့မှုများပေးနိုင်ရန် ဒေသခံများဦးဆောင်သည့်စနစ်များ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ ၎င်းတို့သည် လိုအပ်ချက်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော အဖွဲ့များဖြစ်ပြီး ဒေသ၏ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုဖြင့် ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး စသည့် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော လူမှုရေးဝန်ဆောင်မှုများကို ပံ့ပိုးပေးနိုင်ရန်နှင့် နေရပ်ရွှေ့ပြောင်း ဒုက္ခသည်များအား ထောက်ပံ့မှုပေးရန်အတွက် ဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ ယခုတွင် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း နေရပ်ရွှေ့ပြောင်းဒုက္ခသည် အရေအတွက်မှာ တစ်သန်းကျော်ရှိသည်။ ၎င်းတွင် မြို့နယ်အဆင့် ပြည့်သူ့အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များ (ပအဖ^{၁၂}) မှ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုများ ပြုလုပ်ကြပြီး အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရထံမှ ငွေကြေးကူညီပံ့ပိုးမှု တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို ရရှိသည်။ ထို့အပြင် အချို့ဒေသများတွင် ဒေသန္တရဒေသကာကွယ်ရေးအဖွဲ့များနှင့်အတူ လွတ်လပ်သော ပအဖ အဖွဲ့များလည်း ရှိလာသည်။ ချင်းပြည်နယ်နှင့် ကရင်နီပြည်နယ်များတွင် ဒေသတွင်းအုပ်ချုပ်မှုကို တိုင်းရင်းသား တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များ၊ မြို့နယ်အဆင့်အဖွဲ့များ၊ နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများမှ ဦးဆောင်၍ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရနှင့် ညှိနှိုင်းမှုများပြုလုပ်ပြီး ဆောင်ရွက်ကြသော်လည်း ၎င်းတို့သည် ဒေသတွင်း အာဏာပိုင်များ၏ ဦးဆောင်မှုအောက်တွင်သာ ရှိသည်။^{၁၃} နိုင်ငံ၏ အခြားဒေသများတွင်လည်း ထိုသို့မတူညီသော နောက်ခံသမိုင်းရှိသည့် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များမှ ဦးစီးလုပ်ဆောင်သည့်ဒေသများတွင် အလားတူအုပ်ချုပ်ရေး ပုံစံများ ပေါ်ပေါက်လာနိုင်သည်။ ကိစ္စရပ်အားလုံးတွင် ဒေသခံလူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အလှူငွေကောက်ခံမှုများက ဝန်ဆောင်မှုပေးရာတွင် အဓိက အချက်ဖြစ်လာသည်။

တော်လှန်ရေးအုပ်ချုပ်မှုစနစ်များသည် အဓိကအားဖြင့် လုပ်ငန်းနယ်မြေသုံးခုအား ဦးတည်လုပ်ဆောင်လျက် ရှိသည်။ လူထုအား စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ခြင်း၊ ဒေသတွင်းညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် လူမှုရေးဝန်ဆောင်မှုများ ပေးအပ်ခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။ ချင်းပြည်နယ်မှ အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးအစိုးရ၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင်ရှိသော ပအဖ နှင့် အမှီအခိုကင်းမဲ့သော ပအဖ အဖွဲ့များသည်သည် အစဦးတွင် ပြည်သူများအား စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ခြင်း၊ ဒေသတွင်း အဖွဲ့များကြား ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်းများကိုသာ အဓိကလုပ်ဆောင်သော်လည်း ၎င်းတို့အနေဖြင့် ဒေသတွင်း ထိန်းချုပ်မှု ပိုမိုရရှိလာသည့်အခါတွင် လူမှုရေးဝန်ဆောင်မှုများ ပေးအပ်ခြင်းကို တိုးချဲ့လုပ်ဆောင်လာသည်။ စစ်အုပ်စု၏ ရက်စက် ယုတ်မာမှုလုပ်ရပ်များကြောင့် ၎င်းတို့အနေဖြင့် နေရပ်ရွှေ့ပြောင်းဒုက္ခသည်များအား အရေးပေါ် ကူညီထောက်ပံ့မှုများပေးရန် ဦးစားပေး လုပ်ဆောင်သော်လည်း အာဏာဖိဆန်ရေးလှုပ်ရှားမှုတွင် ပါဝင်သောဝန်ထမ်းများအား ထောက်ပံ့ခြင်း၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေးဝန်ဆောင်မှု ပေးခြင်း၊ အစားအစာလုံခြုံမှုနှင့် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများနှင့် ၎င်းတို့၏မိသားစုများအား ကူညီထောက်ပံ့မှုပေးခြင်း စသည့်ဖြင့် အခြားသော အားထုတ်လုပ်ဆောင်မှုများကိုလည်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။^{၄၄} စစ်ကိုင်း၊ မကွေးနှင့် ချင်းပြည်နယ်မှ မြို့နယ်များတွင် ထောင်ပေါင်းများစွာသော ကလေးများအနေဖြင့် ဆက်လက်ပညာသင်ကြားခွင့်နှင့် စာမေးပွဲဖြေဆိုခွင့်ရရှိခဲ့ပြီး လူထု အားကစားပွဲကြီးများကိုလည်း ကျင်းပနိုင်ခဲ့သည်။ ရဲတပ်ဖွဲ့များနှင့် ဒေသန္တရ လုံခြုံရေးအဖွဲ့များသည်လည်း တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များ ထိန်းချုပ် ထားသည့် နယ်မြေများတွင် ပေါ်လာသည်။ ထိုအကြောင်းအရာများအပြင် မူးယစ်ဆေးဝါးထုတ်လုပ်မှု၊ တရားမဝင်သစ်ထုတ်လုပ်မှုနှင့် အခြား ရာဇဝတ်မှုများကိုမူ အရေးယူ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ပအဖ သည် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ၏ ကောက်ခံပေးသော ရံပုံငွေများမှ ဒေသခံလူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများအား ထောက်ပံ့နိုင်ရန်အတွက် လမ်းကြောင်းတစ်ခုကိုလည်း ဖွင့်ပေးထားသည်။^{၄၅}

ဤသို့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာသည့် အုပ်ချုပ်ရေး စနစ်သစ်များသည် တိုက်ပွဲဒဏ်ခံရသည့် ဒေသခံလူထုအား အကူအညီပေးရန်နှင့် အစိုးရ၏ဝန်ဆောင်မှုများအား ပြန်လည်ဆောင်ရွက်ပေးရာတွင် အဓိကလိုအပ်ချက်များ ဖြစ်လာသည်။ ၎င်းတို့သည် လူကုန်ကူးမှု၊ ဥပဒေမဲ့ သဘာဝအရင်းအမြစ်များ ထုတ်ယူသုံးစွဲမှုနှင့် ကိုဗစ်-၁၉ နှင့် ဆေးယဉ်ပါး ငှက်ဖျားရောဂါများကဲ့သို့သော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများအတွက် ပိုမိုအရေးပါလာမည့် အဖွဲ့များဖြစ်လာလိမ့်မည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ ကပ်ဘေးအား တုန့်ပြန်ရန် ဤဒေသတွင်း အသိအမှတ်ပြုထားသည့် အာဏာပိုင်အဖွဲ့များအတွက် အိမ်နီးချင်းအစိုးရများနှင့် ညှိနှိုင်းပြီး ပြင်ပ အကူအညီများအား လက်ခံရရှိနိုင်ရန်အတွက် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်လမ်းကြောင်းများ ဖွင့်လှစ်ပေးရန်နှင့် ထိုကဲ့သို့ ဖွင့်လှစ်ပေးမှုကို ထိန်းသိမ်းထားရန် အရေးကြီးသည်။ ဤအုပ်စုများထံသို့ နိုင်ငံတကာကူညီထောက်ပံ့မှုများ ရရှိနိုင်ရန်အတွက် လမ်းကြောင်းများ ဖွင့်လှစ် ပေးရန်ကျရှုံးခြင်းက လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု ကပ်ဘေးအား ပိုမိုဆိုးရွားစေနိုင်ပြီး ပြည်တွင်းမှ ဒုက္ခသည်များ အလုံးအရင်းနှင့် ထွက်ခွာမည့်ပြဿနာကိုလည်း ကြီးထွားလာစေနိုင်သည်။

မင်းတပ်မြို့နယ် ပြည်သူ့အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့၏ တံဆိပ်

Photo - <https://www.facebook.com/MindatAdministration>

ရေရှည်တည်ရှိနိုင်မှု အတိုင်းအတာ

ထိုရောက်စွာထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်းအတွက် တတိယမြောက် လိုအပ်ချက်မှာ အားပြိုင်နေသော အာဏာပိုင်များအနေဖြင့် ခိုင်မာသည့် အမိန့်ထုတ်ပြန်မှုအသစ်တစ်ခုအား ထုတ်ပြန်နိုင်ခြင်း ရှိမရှိအပေါ်မူတည်သည်။ တနည်းအားဖြင့် အစိုးရတစ်ရပ်သည် အချိန်အတိုင်းအတာ တစ်ခုအထိ အာဏာကို ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ကြောင်း သက်သေပြနိုင်ရမည်။ ဤအခန်းတွင် ဤလိုအပ်ချက်နှင့်ပတ်သက်၍ စစ်ကောင်စီနှင့် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရတို့၏ အခြေအနေများကို ဆွေးနွေးသွားမည်ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံရေးတွင် စစ်တပ်၏ ပါဝင်မှုအား နိုင်ငံမှ ငြင်းပယ်ခြင်း

မြန်မာစစ်အုပ်စုက ၂၀၂၃ ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် ရွေးကောက်ပွဲများကျင်းပမည်ဟူသည့် ၎င်း၏ အစီအစဉ်ကို ဖော်ပြခဲ့သည်။ ထိုအစီအစဉ်သည် အာဏာသိမ်းရန်ကြိုးပမ်းမှုအား တရားဝင်ဖြစ်လာစေရန်အတွက် စစ်အုပ်စု၏ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုတစ်ရပ်ဖြစ်နိုင်ပြီး စစ်တပ်အား မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးတွင် အငြင်းပွားဖွယ်ရာ မရှိသော အဓိကတပ်ဖွဲ့တစ်ခုအဖြစ် ပြန်လည်တည်ဆောက်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ဤသို့ ဖြစ်လာနိုင်ချေ မရှိရန် အတော်များသည်။ မြို့ကြီးများ၊ လမ်းမကြီးများ၊ ပင်လယ်ဆိပ်ကမ်းများ၊ အဓိကကုန်သွယ်ရေး ဂိတ်များနှင့် အခြား အဓိက အခြေခံအဆောက်အအုံများ အပါအဝင် အနည်းဆုံး နိုင်ငံ၏ နယ်နိမိတ် ၅၀% သည် လာမည့်နှစ် ဤအချိန်တွင် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ လက်အောက်တွင် ရှိနေနိုင်သည်ဟု လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေး၏ အခြေအနေက ဖော်ပြလျက်ရှိသည်။ စစ်အုပ်စုအနေဖြင့် ယခုအချိန်ထိ ကြုံတွေ့လာရသော ၎င်း၏ သမိုင်းဝင် ဆုံးရှုံးမှုများအား နောက်ပြန်လှည့်နိုင်ရန် အင်အားရှိမည့် လက္ခဏာ တစ်စုံတရာမရှိပါ။ တချိန်တည်းမှာပင် တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များ၏ စည်းလုံးမှုနှင့် ကျွမ်းကျင်လိမ္မာမှုများမှာ ပိုမိုတိုးမြှင့်လာသည်။ စစ်အုပ်စုမှ ၂၀၂၃ ခုနှစ်တွင် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရန် ကြိုးပမ်းခဲ့လျှင်လည်း ရရှိလာသောရလဒ်မှာ တရားဝင်မှု သို့မဟုတ် ယုံကြည် စိတ်ချနိုင်မှု ရှိမည် မဟုတ်ပါ။ စစ်အုပ်စုအနေနှင့် ၂၀၂၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲတွင် အများဆုံး အနိုင်ရရှိခဲ့သည့် ပါတီများအား ချန်လှပ်ထားနိုင်ပြီး အသစ် ကျင်းပသည့် မည်သည့်ရွေးကောက်ပွဲမဆို သပိတ်မှောက်ခြင်းနှင့် ဆန္ဒပြခြင်းတို့ကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရင်ဆိုင်ရနိုင်သည်။ မဲဆန္ဒရှင် အနည်းငယ်သာလျှင် ထိုရွေးကောက်ပွဲတွင် ပါဝင်လိုစိတ်၊ ပါဝင်ခွင့်ရနိုင်မည်။ ဤအခြေအနေတွင် စစ်အုပ်စုအနေဖြင့် ၁၉၆၂ခုနှစ်မှ ၁၉၄၇ ခုနှစ်အတွင်းနှင့် ၁၉၈၈ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၁ ခုနှစ်အတွင်း စစ်အုပ်စုမှ မြန်မာနိုင်ငံအား အုပ်ချုပ်ခဲ့သည့်ပုံစံကဲ့သို့ ၎င်း၏ ရွေးကောက်ပွဲ အစီအစဉ်အား ထပ်ခါထပ်ခါ ရွှေ့ဆိုင်းနိုင်သည်။ စစ်အုပ်စုအနေဖြင့် စစ်တပ်မှ မူကြမ်းရေးဆွဲခဲ့သော ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအရ လိုအပ်သော လွှတ်တော်အစည်းအဝေး ပုံမှန်ခေါ်ယူခြင်း နှင့် အခြားလုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်သည့် အဓိကလုပ်ငန်းစဉ်များကို မဆိုထားပဲ ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပနိုင်ရန် ဗျူရိုကရေစီနည်းအရ ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းပင် မရှိပါ။ အမှန်စင်စစ် နိုင်ငံ၏ နေပြည်တော်မှ အခြားအရပ်ဒေသများသို့ ကူးလူး သွားလာရန်မှာ လက်တလောတွင် လုံးဝနီးပါး မဖြစ်နိုင်ပါ။

ထို့အပြင် စစ်အုပ်စုအနေဖြင့် ၂၀၂၃ ခုနှစ် ဩဂုတ်လအထိ ရပ်တည်နိုင်မည်ဟု ယုံကြည်ချက် မရှိနိုင်ပါ။ ပဋိပက္ခ၏ လမ်းကြောင်းသည် ဦးတည်ချက် တစ်ခုတည်းသို့သာ ခိုင်ခိုင်မာမာ ရွေ့သွားလျက်ရှိသည်။ စစ်အုပ်စုအနေဖြင့် ၎င်းတို့ရှိနှင့်ပြီးသော ထိန်းချုပ် နိုင်စွမ်းများအား တဖြည်းဖြည်း ဆုံးရှုံးလာပြီး ဒီမိုကရေစီ တပ်ဖွဲ့များသည် ၎င်းတို့၏ နယ်မြေများအား ခိုင်မာစွာ ထိန်းချုပ်ထားနိုင်ပြီး အချိန်တိုင်းတွင် နယ်မြေသစ်များ ပိုမိုရရှိလျက်ရှိသည်။ စစ်အုပ်စုအနေဖြင့် ရေရှည်ခိုင်မာစွာ ရပ်တည်နိုင်မည့်အနေအထားမရှိကြောင်း ရှင်းလင်းသည့် ဖော်ပြချက်များရှိနေသည်။ တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်များတွင် ခုခံတော်လှန်မှုများအား အားနည်းအောင် လုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်း မရှိသကဲ့သို့ ၎င်း၏တပ်ဖွဲ့များအား တိုက်ခိုက်နေသည့် တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းများနှင့်လည်း ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက်ကို ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း မရှိပါ။ တပ်သားသေဆုံးမှုများ၊ ဘက်ပြောင်းမှုများနှင့် တပ်ပြေးများပိုမိုများပြားလာပြီး ၎င်းအနေဖြင့် ထိုရောက်သည့် လူသစ်စုဆောင်မှုများလည်း မပြုလုပ်နိုင်ပါ။ ဩဂုတ်လတွင် နိုင်ငံ၏အရေးပေါ်ကာလအား တိုးမြှင့်ခြင်းနှင့်အတူ ၎င်းတို့၏ တပ်စခန်း ၁၆၀၀၀ ကျော် တိုက်ခိုက်ခံခဲ့ရပြီး စစ်တပ်၏ လက်ဝေခံ နိုင်ငံရေးပါတီ အဖွဲ့ဝင် ၁၈၀၀ ကျော် အသတ်ခံခဲ့ရသည်ကို လက်ခံခဲ့ပြီး ၎င်းတို့အနေနှင့် မထင်မှတ်ထားသည့် အခြေအနေများကြောင့် စစ်ရေးအရ မည်မျှ ဖိအားပေးမှုများ ကြုံနေခဲ့ကြောင်း စစ်အုပ်စုမှ ထုတ်ပြန်ပြောဆိုခဲ့သည်။

Photo -CJ/Karen Information Center

စစ်အုပ်စု၏ အကြီးမားဆုံး ထိလွယ်ရှလွယ်ဖြစ်သော လူအများဝေဖန်မှုကို အများဆုံး ခံနေရသည့် ကိစ္စရပ်မှာ လက်တလော ဖြစ်ပျက်နေသည့် စီးပွားရေးမူဝါဒများဖြစ်ပြီး ပြိုကွဲပျက်စီးမည့် အခြေအနေသို့ ဦးတည်လျက်ရှိသည်။ နိုင်ငံခြားငွေကြေးများအား အလွန်နိမ့်သော ငွေလဲနှုန်းများဖြင့် မြန်မာကျပ်ငွေသို့ အတင်းအကျပ် လဲလှယ်စေခြင်း နှင့် နိုင်ငံတကာမိတ်ဖက်အဖွဲ့များထံမှ ငွေကြေးများ ပေါ်ပေါ်ထင်ထင် ခိုးယူရန်အတွက် မြန်မာလုပ်ငန်းများအား နိုင်ငံတကာမှ ချေးငွေယူထားသည်များကို ပြန်လည်ပေးခြင်းမပြုရန် ညွှန်ကြားခဲ့သည်။

ဖယ်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီအရေးအတွက် မျှော်မှန်းချက်များ

စစ်အုပ်စုအနေဖြင့် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များအား စစ်ရေးအရ အနိုင်ယူနိုင်မည့် လက္ခဏာမရှိပါ။ သို့သော်လည်း အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အစိုးရနှင့် ၎င်း၏မဟာမိတ်အဖွဲ့များအနေဖြင့် အလွန်တင်းကြပ်သော အရေးပေါ် အခြေအနေများအောက်တွင် ဆောင်ရွက်ရပြီး တနိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာဖြင့် တည်မြဲသည့် အစိုးရစနစ်တစ်ခုအား ခိုင်မာစွာ ဖော်ဆောင်နိုင်ခြင်း မရှိသေးပါ။ သို့သော်လည်း ဖြစ်ပေါ်နေသော အခြေအနေများအရ ၎င်းတို့သည် ဖွဲ့စည်းမှု ပိုမိုအားကောင်းလာပြီး ဒီမိုကရေစီအရေးအတွက် တော်လှန်ရာတွင် မတူညီသော အဖွဲ့များ နှင့်သော်လည်းကောင်း အခြားသော တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများအကြား စည်းနှောင်မှု ပိုမိုခိုင်မာ လာစေရန် ဆက်လက် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ မတူညီသော အဖွဲ့များအကြား ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှုများနှင့် ငွေကြေးစီမံခန့်ခွဲမှုနည်းလမ်းသစ် နှင့် ဒေသတွင်း အုပ်ချုပ်ရေးနည်းလမ်းသစ် များအား ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နေခြင်းများက တော်လှန်ရေး နယ်မြေကွန်ယက်တစ်ခု ပေါ်ပေါက်လာသည်ကို ဖော်ပြနေပြီး ၎င်းအနေဖြင့် နိုင်ငံတော်၏ တာဝန်ဝတ္တရားများကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နိုင်မည့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အနေဖြင့် တည်ထောင် နိုင်လိမ့်မည်။

တတဖော်ညွှန်းချက်မှာ စစ်အုပ်စု၏ အုပ်ချုပ်မှုလက်အောက်မှလွတ်မြောက်ပြီး ဖယ်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ စံနှုန်းများဖြင့် တည်ဆောက်ထားသည့် နိုင်ငံသစ်တစ်ခု ပေါ်ပေါက်လာမည်ကို မြင်တွေ့လိုသော မြန်မာနိုင်ငံသား များ၏ မယိမ်းယိုင်သောယုံကြည်ချက်သာ ဖြစ်မည်။ ဤရပ်တည်ချက်မှာ ရှင်းလင်းပြတ်သား၍ လူထုတစ်ရပ်လုံးနှင့် နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းလုံးတွင် တွေ့မြင်နိုင်ပြီး ထိုရပ်တည်ချက်ခိုင်မာကြောင်းကို ဆိုးရွားသည့် အကြမ်းဖက်မှုများအကြား ခိုင်မာသည့် တော်လှန်ပုန်ကန်မှုက ဖော်ပြလျက်ရှိသည်။ လူသားချင်းစာနာမှုအား ဆန့်ကျင် ချိုးဖောက်သည့် ရာဇဝတ်မှုများနှင့် စစ်ရာဇဝတ်မှုများအား အဆက်မပြတ်ကျူးလွန်လျက်ရှိသည့် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော စစ်တပ်သည်

နိုင်ငံ၏နိုင်ငံရေးစနစ် သို့မဟုတ် အနာဂတ်နိုင်ငံရေးတွင် လက်ခံကြိုဆိုရမည့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု မဟုတ်ကြောင်း စုံလင်သော နိုင်ငံရေးနှင့် တိုင်းရင်းသားရေးရာ ခေါင်းဆောင်များနှင့် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများက ခိုင်မာစွာ ရပ်တည်ပြီးဖြစ်သည်။ ဦးတည်ချက်မှာ ဖယ်ဒရယ်စနစ်နှင့် ဒီမိုကရေစီစနစ်များကို အခြေခံပြီး အားလုံးပါဝင် လုပ်ဆောင်နိုင်သော နိုင်ငံတော်အသစ်တစ်ရပ် ဖြစ်သည်။

အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရသည် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီတွင် ညှိနှိုင်းမှုပြုထားသည့် ဖယ်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပဋိညာဉ်နှင့် တော်လှန်ရေးကာလ(ကြားကာလ) လမ်းပြမြေပုံအပေါ် အခြေခံ၍ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ပြီး စစ်အုပ်စုအား တိုက်ခိုက်ချေမှုန်း ပြီးသည့်အခါ အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလအတွက် အသွင်ကူးပြောင်းချိန်ဖွဲ့စည်းပုံဆက်လက်ရှိလာမည်ဖြစ်ပြီး နှင့် အပြီးသတ်ဖက်ဒရယ် ဖွဲ့စည်းပုံရေးဆွဲခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်လာမည်။ သေချာသည့်အချက်မှာ ဖယ်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပဋိညာဉ် ကဖော်ပြထားသည့် မြန်မာနိုင်ငံက လက်ရှိ ကြုံတွေ့နေရသော “ကြားကာလ” အချိန်ကာလမှာ အကြံပြုညှိနှိုင်းသဘောတူညီချက်များကို စစ်ကောင်စီက လက်ခံစဉ်းစားမည် မဟုတ်သည့် အတွက် တိုက်ပွဲများဆက်လက်ဖြစ်သွားနေမည်ဖြစ်ပြီး အချိန်ကြာမြင့်မည်ဖြစ်သည်။ ဤအခြေအနေတွင် ကြားကာလအတွင်း နိုင်ငံအား အုပ်ချုပ်နိုင်ရန်အတွက် တရားဝင်ယန္တရားများ ဖော်ဆောင်ရန်နှင့် ပိုမိုအားကောင်းစေရန် လုပ်ဆောင်ရမည်။

ဖယ်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပဋိညာဉ်၏ အပိုင်း (၂) တွင် ဖယ်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေးဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်အခြေခံမူ ပါဝင်ပြီး ထိုမူအရ တော်လှန်ရေးနယ်မြေများကို တရားဝင် သတ်မှတ်ပေး၍ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် အား ထိန်းသိမ်းခွင့် သိသာထင်ရှားစွာ ပေးအပ်ထားသည်။ ပဋိညာဉ် အပိုင်း (၂) သည် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုများ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ရမည်ဖြစ်ပြီး အဓိကအကျိုးသက်ဆိုင်သူအချို့က ထိုအပိုင်းအား ရေးဆွဲနေဆဲ စာတမ်းတစ်ခုအဖြစ် သတ်မှတ်သည်။ သို့သော်လည်း ဤလုပ်ငန်းစဉ်အား ကြီးကြပ်မည့် အဖွဲ့များအား သတ်မှတ်ခြင်း နှင့် ဖိတ်ခေါ်ခြင်းများသည် ဆောင်ရွက်နေဆဲဖြစ်သည်။ အချို့ဒေသများတွင် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး အဖွဲ့များ၊ နိုင်ငံရေး ပါတီများနှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့် ကောင်စီများ၊ လူထုအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများ ပါဝင်သည့် ပြည်နယ်အဆင့် ကောင်စီအဖွဲ့များမှ တော်လှန်ရေး ကာလအတွင်း အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဥပဒေပြုရေး လုပ်ငန်းများတွင် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်ဟု ဆိုကြသည်။ ၎င်းတို့အနေဖြင့် ဘုံသဘောတူထားသည့် မူဘောင်တစ်ခုအောက်တွင် နိုင်ငံတော်အဆင့်ဖြစ်သော အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အစိုးရနှင့်အတူ ယှဉ်တွဲ တာဝန်ယူနိုင်ရန် ပြည်နယ်အဆင့်အစိုးရအဖွဲ့များအား ဖွဲ့စည်းထားသည်။ အဓိကတိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းအချို့ အနေဖြင့်လည်း ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်အာဏာအား တိုးမြှင့်ရရှိလာပြီး ဒေသခံပြည်သူများအတွက် တာဝန်ယူမှု ပိုမိုများပြားလာသည့်အတွက် ၎င်းတို့၏ လက်ရှိအခြေခံမူဘောင်များအား အသစ်တစ်ခုအဖြစ် ပြောင်းလဲရေးဆွဲရန် အတွက် လမ်းကြောင်းများအား ဆွေးနွေးလျက်ရှိသည်။

အခြားတိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းများနှင့် နိုင်ငံရေးပါတီများ ပိုမိုပါဝင်လာစေရန် ဖယ်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပဋိညာဉ်နှင့် ပတ်သက်၍ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုများနှင့် လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းများက ဖယ်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီစနစ်သို့ ဦးတည်နိုင်ပြီး ပြည်နယ်တစ်ခုစီ၏ အခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများကိုလည်း ရေးဆွဲနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ အထက်တွင်ဆွေးနွေးထားသကဲ့သို့ စနစ်တစ်ခုလုံး၏ တည်ဆောက်ပုံအား ဆက်လက်ပုံဖော်လျက်ရှိပြီး အပြီးသတ်နိုင်ခြင်း မရှိသေးပါ။ သို့သော် အရေးကြီးသောအချက်ဖြစ်ပြီး စစ်အုပ်စုနှင့် လုံးဝကွာခြားသည့်အချက်မှာ ပေါ်ထွက်လာသည့် အုပ်ချုပ်မှုစနစ်သည် မြန်မာပြည်သူလူထုထဲတွင် အမြစ်တွယ်လျက်ရှိသော ၎င်းတို့လက်ခံယုံကြည်ပြီး မျှော်မှန်းထားသည့် စနစ်ဖြစ်ခြင်းနှင့် ပြည်သူများအနေဖြင့် ထိုမျှော်မှန်းချက်များမှာ လုံးဝပျောက်ကွယ်သွားမည် မဟုတ်ကြောင်း သိမြင်လာရန်ဖြစ်သည်။ ထို့အတွက်ကြောင့် ဤတော်လှန်ရေးမှ ရှာဖွေ ဖော်ထုတ်လျက်ရှိနေပြီး လက်ရှိတွင် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရမှ ကိုယ်စားပြုနေသော ဖယ်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီစနစ်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကာလကြာရှည်ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသော နိုင်ငံရေးပဋိပက္ခများအတွက် ခိုင်မာသည့်ဖြေရှင်းမှုများ ယူဆောင်ပေးနိုင်မည့် အလားအလာရှိသည်။

Photo -CJ/Mizzima-News in Burmese

နိဂုံး

မြန်မာနိုင်ငံ၏ စစ်အုပ်စုအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် ထိရောက်သော ထိန်းချုပ်နိုင်မှု မရှိကြောင်း ဤအနှစ်ချုပ်စာတမ်းက ဖော်ပြထားသည်။ ၎င်းအနေဖြင့် နိုင်ငံနယ်နိမိတ်၏ အစိတ်အပိုင်း အများအပြားကို ထိန်းချုပ်နိုင်မှု မရှိတော့သည့်အပြင် ပြည်သူလူထုအပေါ် အာဏာသက်ရောက်မှုလည်း ဆုံးရှုံးခဲ့သည်။ ၎င်းအနေဖြင့် အစိုးရစနစ်များအား စီမံခန့်ခွဲရေးကျဆင်းခဲ့ပြီး ရေရှည်ရပ်တည်နိုင်မည့် လက္ခဏာလည်း မရှိပါ။ ၎င်း၏ လုံခြုံရေး တပ်ဖွဲ့များအနေဖြင့် နိုင်ငံအတွင်းရှိ မြို့နယ်များ၏ ၇၂% တွင် စိန်ခေါ်မှုများ ကြုံတွေ့နေရပြီး ထိုအထဲတွင် တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များမှ ထိရောက်သော ထိန်းချုပ်မှုများ ပြုလုပ်ထားသည့် မြို့နယ် ၁၂၇ ခု (၃၉%) ပါဝင်သည်။ ဤပမာဏသည် နိုင်ငံ၏ ၅၂% ဖြစ်ပြီး ထိုအထဲမှ ၂၃% တွင် စစ်အုပ်စုအနေဖြင့် တော်လှန်ရေးတပ်ဖွဲ့များ၏ ပုံမှန် တိုက်ခိုက်မှု ခံရလျက် ရှိသည်။ လက်ရှိအခင်းအကျင်းတွင် မမျှော်လင့်သော ဖြစ်ရပ်တစ်စုံတစ်ရာ မရှိခဲ့ပါက စစ်အုပ်စုအနေဖြင့် ၂၀၂၃ ခုနှစ်အထိ ကောင်းမွန်စွာ ရပ်တည်နိုင်မည်မဟုတ်ပေ။

နိုင်ငံခြားအစိုးရများ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အခြားအဖွဲ့များအနေဖြင့် စစ်အုပ်စုအား မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ထိရောက်သောထိန်းချုပ်မှုရှိနေသည် သို့မဟုတ် တရားဝင်အာဏာပိုင်ဖြစ်သည်ဟူသော ယူဆချက်ဖြင့် ဆက်ဆံမှု မပြုလုပ်သင့်ပါ။ စစ်အုပ်စုအနေဖြင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေများနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်များအား လေးစားလိုက်နာမည်ဟု အာမခံချက်ပေးနိုင်သော အဖွဲ့ မဟုတ်သည့်အပြင် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းနှင့် နိုင်ငံတော်ကြားတွင် အဓိပ္ပါယ်ရှိသောပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများကိုလည်း ဆောင်ရွက် ပေးနိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ ထို့အပြင် စီးပွားရေးကျဆင်းလျက်ရှိပြီး စိန်ခေါ်မှုများလည်း တိုးမြှင့်ခံစားရလျက်ရှိသည်။ ၎င်းအနေဖြင့် ရန်ကုန်နှင့် နေပြည်တော်အား ထိန်းချုပ်ထားနိုင်ခြင်းက နိုင်ငံတကာအဖွဲ့များအနေဖြင့် သံတမန်ရေးရာ ချိတ်ဆက်မှုအား ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းထားသည့် အဓိကအချက်ဖြစ်ပုံပေါ်သည်။ သို့သော်လည်း ဤသို့ ချိတ်ဆက် လုပ်ဆောင်မှုများသည် လက်တွေ့ကျမှု ပိုမိုနည်းလာပြီး ချိန်ညှိ ဆောင်ရွက်မှုများ ပိုမိုတိုးမြှင့် လုပ်ဆောင်နေရလျက် ရှိသည်။

ဥပမာအားဖြင့် ယနေ့အထိ အာဆီယံနှင့် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့များ၏ ချဉ်းကပ်မှုနည်းလမ်းဖြစ်သော မြန်မာပြည်သူများ အတွက် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု အထောက်အပံ့များအား ပေးဝေရာတွင် စစ်အုပ်စုအား အဓိကအဖွဲ့အဖြစ် လုပ်ဆောင်စေရန် အကြောင်းအရင်း မရှိပါ။ ဒေသတွင်းအကူအညီများအတွက် လက်လှမ်းမှီနိုင်ရန် စစ်အုပ်စုအပေါ် ဗီဒီယိုသုံးသပ် အလွန်ရှက်ဖွယ်ကောင်းပြီး ခန့်မှန်းနိုင်သည်မှာ စစ်အုပ်စုအနေဖြင့် ထိုအကူအညီများအား အသုံးပြုကာ ၎င်းတို့ ဖန်တီးထားသည့် လူသားချင်းစာနာမှု ကပ်ဘေးအား ပိုမို ဆိုးရွားစေနိုင်သည်။ စစ်အုပ်စုမှ တင်ပြထားသည့် ရွေးကောက်ပွဲအစီအစဉ် ဖြစ်မြောက်ခဲ့လျှင်လည်း နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်း၏ အနိမ့်ဆုံး မျှော်မှန်းချက်ဖြစ်သော ဒီမိုကရေစီလုပ်ငန်းစဉ် အတုအယောင်မျှကိုပင် ပြည့်မီစေနိုင်မည့် ရလဒ်တစ်ခုတရာကိုမှ ဖော်ဆောင်ပေးနိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ စစ်အုပ်စုသည် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များနှင့် ဆွေးနွေးပွဲ တစ်စုံတစ်ခု ပြုလုပ်နိုင်မည့် အခြေအနေမရှိပါ။ အရိုးရှင်းဆုံး ဖော်ပြရလျှင် စစ်ကောင်စီသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြောင်းလဲမှု ပြုလုပ်မည့် အဓိကအဖွဲ့မဟုတ်တော့ပါ။

အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားဝင်အစိုးရဖြစ်ပြီး တရားဝင်အသိအမှတ်ပြု ခံရသင့်သည်။ ထို့အပြင် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရသည် မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် စစ်ကောင်စီထက် ပိုမိုထိရောက်သော ထိန်းချုပ်မှု ပြုလုပ်နိုင်သည်ဟု ဤစာတမ်းတွင် ဖော်ပြထားသည်။ စစ်အုပ်စုထက် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များက မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပိုမိုများပြားသည့်နယ်မြေများအား ထိန်းချုပ်မှု ပြုထားပြီး တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများသည် ၎င်းတို့ အုပ်ချုပ်သည့် နယ်မြေဒေသ၏ လူဦးရေ အများစုအပေါ် ကိုယ်စားပြုသည့် အာဏာပိုင်အဖွဲ့ဖြစ်သည်။ အရေးအကြီးသောအချက်မှာ ခုခံတော်လှန်ရေးအဖွဲ့များအား ၎င်းတို့အုပ်ချုပ်ရာဒေသတွင် တရားဝင် အာဏာပိုင်များအဖြစ်လည်း အသိအမှတ်ပြုခံရသည်။ ဤသို့ပြောင်းလဲနေသော မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြေပြင်အခြေအနေ၏ သက်ရောက်မှုများအား နိုင်ငံတကာမှ ဤကပ်ဘေးအတွက် တုံ့ပြန်မှုများ ပြုလုပ်ရာတွင် အဓိကထားသင့်သည်။ အလှူရှင်များနှင့် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများအနေဖြင့် အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အစိုးရ၊ တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများမှ ၎င်းတို့အုပ်ချုပ်မှု အာဏာအောက်တွင်ရှိသော နေရာဒေသများတွင် အထောက်အပံ့များပေးအပ်ရန် ဦးဆောင်ဦးရွက်ပြုသည့် ဆောင်ရွက်မှုများအတွက် ကျားကန်ပုံပေးရမည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ၊ အာဏာပီဆန်ရေး လှုပ်ရှားမှုနှင့် အခြားလူထုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် လူထုလှုပ်ရှားမှုများ၏ အစိုးရယန္တရားများအားစိမ့်ရန်နှင့် အစိုးရ ဝန်ဆောင်မှုများပေးရန်အတွက် ပူးပေါင်း တော်လှန်မှုဖြင့် ကျဆုံးနိုင်တော် မဖြစ်စေရန် ကြံ့ကြံ့ခံလျက် ရှိသည်။ ရွေးကောက်ပွဲ သို့မဟုတ် ဆန္ဒခံယူပွဲများအား ထောက်ခံခြင်း သို့မဟုတ် အသိအမှတ်ပြုခြင်းသည် ဥပမာအားဖြင့် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းမှ ထိန်းချုပ်ထားသည့် နယ်မြေတွင် ကျင်းပသည့် လူထုရွေးကောက်ပွဲ ကဲ့သို့သော လူထုအများစုပါဝင်ခွင့်ရှိပြီး ပါဝင်မှုပြုမည့် အရာဖြစ်သင့်သည်။

နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း စစ်မှန်သော ပြောင်းလဲမှုအား မြန်မာပြည်သူများ၏ တွန်းအားဖြင့် လုပ်ဆောင်နေသည်ကို အသိအမှတ်ပြုရမည်။ စစ်အုပ်စုမှ ဖျက်စီးမှုများ ပြုလုပ်နေသည့်အချိန်တွင် တော်လှန်ရေးက မြန်မာနိုင်ငံတော်သစ်အား တည်ဆောက်နေပြီး ထိုနိုင်ငံသစ်သည် လူထု၏ နိုင်ငံရေးခံယူချက်အပေါ် အခြေခံထားပြီး အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံကောင်စီ၏ လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ဖယ်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ ပဋိညာဉ်၏ လမ်းညွှန်မှုဖြင့် အခြေခံတည်ဆောက်ထားသည်။ ၎င်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နက်နဲသည့် နိုင်ငံရေး ကပ်ဘေးအတွက် စစ်အုပ်စုမှ အဓမ္မချမှတ်ဆောင်ရွက်မည့် လုပ်ငန်းစဉ်သို့မဟုတ် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းမှ လုပ်ဆောင်မည့် အစီအစဉ်များထက် ပိုမိုကောင်းမွန်သော ဖြေရှင်းမှုများ ယူဆောင်လာမည့် အကောင်းဆုံး နည်းလမ်း တစ်ခုဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းအနေဖြင့် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ၊ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် တော်လှန်ရေးအား ယခုအချိန်တွင် ပံ့ပိုးမှုများ ပိုမိုပြုလုပ်ပေးနိုင်ပါက မြန်မာနိုင်ငံ၏ အနာဂတ်အတွက် ပိုမိုကောင်းမွန်သော အလားအလာကို ဖန်တီးပေးနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာအထူးအကြံပေးကောင်စီသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ အာဏာသိမ်းမှုအား တုံ့ပြန်ရန် အတူတကွပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကြသည့် အမှီအခိုကင်းသော ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များအဖွဲ့ဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံသားများ လူ့အခွင့်အရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ဒီမိုကရေစီ၊ တရားမျှတမှုနှင့် တာဝန်ယူမှုတာဝန်ခံမှုအတွက် တိုက်ပွဲဝင်ရာတွင် ကူညီထောက်ပံ့မှုပြုရန်အတွက် ဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အထူးအကြံပေးကောင်စီနှင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ လုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ပိုမိုသိရှိလိုပါက <https://specialadvisorycouncil.org/> တွင် ဝင်ရောက်လေ့လာနိုင်သည်။

^၁ ဥပမာအားဖြင့် ချက်သမ္မတနိုင်ငံ၊ ပြင်သစ်လွတ်တော်၊ ဥရောပလွတ်တော်နှင့် လူ့အခွင့်အရေးမဟာမင်းကြီးရုံးမှ ထိုသို့ အသိအမှတ်ပြုခဲ့သည်။

^၂ ဤအထဲတွင် မြန်မာစစ်တပ်မှ တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုအဖွဲ့များမှ ပြည်သူလူထုအား တိုက်ခိုက်ရာတွင် အသုံးပြုခဲ့သော နည်းလမ်းများမှ အချို့ပါဝင်သည်။ ထိုအထဲတွင် ၂၀၁၆ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် ရိုဟင်ဂျာများအပေါ် တိုက်ခိုက်မှုများ ပါဝင်သည်။

^၃ “တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ” အား ဖယ်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပဋိညာဉ်စာတမ်းတွင် ထည့်သွင်း အသုံးပြုထားသည်။ ဤစကားစုသည် “တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ”နှင့် အဓိပ္ပါယ်တူညီမှုရှိပြီး ၎င်းအား ၂၀၁၅ ခုနှစ် တနိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက်စာချုပ်တွင် ထည့်သွင်းအသုံးပြု ထားသည်။ သို့သော်လည်း တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ၎င်းတို့အား ပံ့ပိုးထောက်ခံသူများက ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုစနစ်ဖြင့် စစ်တပ်အုပ်ချုပ်မှုအား တော်လှန်ခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံရေးနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ကဏ္ဍများကိုလည်း ထင်ဟပ်မည့် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုမှုမျိုးကို ပိုမိုလိုလားကြသည်။ ဤစာတမ်းတွင် ‘တိုင်းရင်းသား တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ’ ဆိုသည်မှာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုဖြင့် စစ်တပ်အုပ်ချုပ်မှုအား နိုင်ငံရေးအရ တော်လှန်သည့် လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်ပြီး ထိုအထဲတွင် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေးအား ဆက်လက် လက်ခံထားသော်လည်း မြန်မာစစ်တပ်၏ အမိန့်အောက် တွင် ပြည်သူ့စစ်အဖြစ် ဖွဲ့စည်းခြင်းကို ငြင်းဆန်သည့် အဖွဲ့အားလုံးပါဝင်သည်။

^၄ ဖယ်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပဋိညာဉ်အား အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အတိုင်ပင်ခံကောင်စီတွင် ညှိနှိုင်းရေးဆွဲထားပြီး <https://mofua.nugmyanmar.org/publications/17> တွင် ရယူနိုင်သည်။

^၅ ရဲမျိုးဟိန်း ရေးသားသည့် မေလ ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ဝီလ်ဆင်စင်တာ မှ ထုတ်ဝေခဲ့သည့် “One Year On: The Momentum of Myanmar’s Armed Rebellion” အား <https://www.wilsoncenter.org/publication/one-year-momentum-myanmars-armed-rebellion> တွင်ဖတ်ရှုနိုင်သည်။

^၆ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အထူးအကြံပေးကောင်စီမှ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် အစိုးရများအား အသိအမှတ်ပြုမှု ဆိုင်ရာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့် ထုံးတမ်းများနှင့် ဤသတ်မှတ်ချက်များအပေါ် အခြေခံ၍ အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အစိုးရနှင့် စစ်ကောင်စီအပေါ် စစ်တမ်း

ပြုစုခြင်းနှင့် ဆိုင်သည့် အနှစ်ချုပ်စာတမ်းတစ်ခုအား ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ထိုစစ်တမ်း၏ အနှစ်ချုပ်အရ အမျိုးသားညီညွတ်ရေး အစိုးရသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အစိုးရတစ်ရပ် အနေဖြင့် အသိအမှတ်ပြုခြင်း ခံရသင့်သည်။ ထိုစစ်တမ်းမှာ မပြောင်းလဲပဲ ရှိနေသည်။ ၎င်းကို [Briefing Paper Myanmar's Representation in the United Nations – Special Advisory Council for Myanmar](#) တွင် ရယူနိုင်သည်။

^၇ H. Lauterpacht, မှ ရေးသားသည့် အစိုးရအား အသိအမှတ်ပြုခြင်း၊ ကမ္ဘောဒီးယား ဥပဒေအား ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း (စာမျက်နှာ ၈၂၅-၈၃၀) Volume XLV, No. 6, November 1945. အား [Recognition of Governments](#): တွင် ရယူနိုင်သည်။ JSTOR တွင်လည်း ရယူနိုင်သည်။ ဥပဒေရေးရာ သုံးသပ်မှုများစွာတွင် Tinoco ကိစ္စရပ်အား ၂၀ ရာစု၏ အရေးကြီးသော ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ရပ်အဖြစ် ရည်ညွှန်းကြသည်။ Tinoco Claims Arbitration (Great Britain v. Costa Rica), UN Rep. International Arbitration Awards 369, 1923 တွင် ကြည့်ပါ။ Tinoco Claims Arbitration (Great Britain v. Costa Rica) | Case Brief for Law Students ([casebriefs.com](#)). တွင်လည်း ရရှိနိုင်သည်။

^၈ Brad Roth ရေးသားသည့် ၂၀၁၀ ခုနှစ်ထုတ် Secessions, Coups and the International Rule of Law: Assessing the Decline of the Effective Control Doctrine, Journal of International Law (pp. 35-38), Volume 310 အား [“Secessions, Coups, and the International Rule of Law: Assessing the Decline of the Effective Control Doctrine” by Brad R. Roth \(wayne.edu\)](#) တွင် ရရှိနိုင်သည်။ Marc Weller ၏ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ဝေသော “Is the ICJ at Risk of Providing Cover for the Alleged Genocide in Myanmar?”, EJIL Talk <https://www.ejiltalk.org/is-the-icj-at-risk-of-providing-cover-for-the-alleged-genocide-in-myanmar/> (၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၉ ရက်နေ့တွင် ရယူခဲ့သည်။)။

^၉ Roth ရေးသားသည့် Secessions, Coups and the International Rule of Law: Assessing the Decline of the Effective Control Doctrine, စာမျက်နှာ ၁၁

^{၁၀} ၁၉၃၃ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သော Montevideo Convention on the Rights and Duties of States ၏ ပုဒ်မ ၁ ကို ကြည့်ပါ။ [Montevideo Convention on the Rights and Duties of States - The Faculty of Law \(uio.no\)](#) တွင် ရရှိနိုင်သည်။ ဤသဘောတူညီချက် စာချုပ်အား အမေရိကန်မှ နိုင်ငံများကသာ လက်မှတ်ရေးထိုးထားသော်လည်း ၎င်းအား နိုင်ငံများမှ လက်ခံလိုက်နာရမည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေအဖြစ် လက်ခံထားသည်။ ထို့အတွက် ထိုသဘောတူညီချက်စာချုပ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံအပါအဝင် နိုင်ငံအားလုံးနှင့် သက်ဆိုင်သည်။

^{၁၁} Roth ရေးသားသည့် Secessions, Coups and the International Rule of Law: Assessing the Decline of the Effective Control Doctrine, စာမျက်နှာ ၃၀ မှ ၃၂

^{၁၂} Lauterpacht ၏ Recognition of Governments စာမျက်နှာ ၈၄၀ မှ စ၍ ကြည့်ပါ။

^{၁၃} Facts and Evidence, Tinoco Claims Arbitration (Great Britain v. Costa Rica) တွင်ကြည့်ပါ။

^{၁၄} အထက်ပါအတိုင်း

^{၁၅} တိုက်ပွဲနှင့်ဆိုင်သော သတင်းအချက်အလက်များသည် အာဏာသိမ်းသည့်အချိန်မှစ၍ တိုက်ပွဲအခြေအနေများအား သတင်းယူထားသည့် Matthew Arnold ၏ သတင်းအချက်အလက် စုဆောင်းမှု နည်းလမ်းများအတိုင်း စုစည်းထားသည့် အချက်များအပေါ် အခြေခံထားသည်။ ၂၀၂၂ ဇူလိုင်လကုန်တွင် တိုက်ပွဲစုစုပေါင်း ၁၈၀၀၀ ကျော်ရှိပြီ ဖြစ်သည်။ သတင်းအချက်အလက်၏ အရင်းအမြစ်များတွင် နေ့စဉ် လုံခြုံရေးနှင့် ဆိုင်သော သတင်းအချက်အလက်များနှင့် မီဒီယာအချက်အလက်များ ပါဝင်သည်။

^{၁၆} မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြို့နယ်ပေါင်း ၃၃၀ မြို့နယ်များသည် နိုင်ငံ၏ အခြေခံအကျဆုံး အုပ်ချုပ်ရေးအစိတ်အပိုင်းဖြစ်သည်။ မြို့နယ်တစ်ခုတွင် ကျေးရွာအုပ်စုနှင့် ရပ်ကွက်များ ပါဝင်ပြီး စုစုပေါင်း ၁၇၀၀၀ ခန့်ရှိသည်။ အုပ်ချုပ်ရေး အဆင့်ဆင့်အရ မြို့နယ်များမှ ခရိုင်များဖြစ်ပေါ်လာပြီး နောက် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ၁၄ ခုအပြင် နေပြည်တော်နယ်မြေတို့ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ အစိုးရဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ အသေးစိတ်ကို သိရှိလိုပါက [State and Region Governments in Myanmar - The Asia Foundation](#) တွင် ကြည့်ပါ။

^{၁၇} ဤတွင် ငြိမ်းချမ်းစွာဆန္ဒပြသူများနှင့် တော်လှန်သောပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများအား အကြမ်းဖက်ဖမ်းဆီးမှုများမှစ၍ လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များမှ အဆက်မပြတ် တိုက်ခိုက်နေမှုများလည်း ပါဝင်သည်။

^{၁၈} ၂၀၂၁ ခုနှစ် မေလ (ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးတပ်များ စတင်သည့်အချိန်)မှစ၍ တိုက်ပွဲပေါင်း ၁၄၇၈၈ ခု ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး ၉၀၀၇ ခု (စုစုပေါင်း၏

၆၁%) သည် ၂၀၂၂ ခုနှစ်၏ ပထမခြောက်လအတွင်း ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်၏ တိုက်ပွဲကာလ ရှစ်လ (မေလမှ ဒီဇင်ဘာလအထိ) အတွင်း တလလျှင် တိုက်ပွဲပေါင်း ၇၂၃ ခု ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ သို့သော် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ပထမ ခြောက်လတွင် တစ်လလျှင် တိုက်ပွဲ ၁၅၀၁ ခု ပျမ်းမျှအားဖြင့် ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။

^{၁၉} မြို့နယ်များအနေဖြင့်ကြည့်လျှင် ဤမြေပုံဖော်ပြချက်အရ မြို့နယ်ပေါင်း ၁၉၄ မြို့နယ်တွင် တိုက်ပွဲငယ်များ ပုံမှန်ဖြစ်ပွားလျက်ရှိပြီး တစ်လလျှင် အနည်းဆုံး တိုက်ပွဲ ၁ ခုမှ ၂ ခုအထိ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ထိုမြို့နယ် ၁၉၄ မြို့နယ်မှ မြို့နယ်ပေါင်း ၁၁၂ မြို့နယ်တွင် တိုက်ပွဲ အခု ၂၀ မှ ၄၉ ခု အထိ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ထိုအထဲမှ မြို့နယ် ၆၆ မြို့နယ်မှ တိုက်ပွဲ ၅၀ မှ ၇၉ ခုအထိ ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး ၃၁ မြို့နယ်မှာ တိုက်ပွဲပေါင်း ၈၀ မှ ၁၀၉ အထိ ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။ မြို့နယ် ၁၇ မြို့နယ်မှာ ၁၁၀ မှ ၁၃၉ အထိ ကြုံတွေ့ခဲ့ရပြီး ၈ မြို့နယ်မှာ တိုက်ပွဲပေါင်း ၁၄၀ ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။

^{၂၀} United State Institute of Peace မှ ကျော်စောလှိုင်၏ ၂၀၂၂ ခုနှစ် မေလတွင် ထုတ်ပြန်သည့် “In Myanmar’s Rakhine State, a Fraying Truce May Hold Key to Anti-Regime Fight,” <https://www.usip.org/publications/2022/07/myanmars-rakhine-state-fraying-truce-may-hold-key-anti-regime-fight> တွင် ရရှိနိုင်သည်။ (၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ကြည့်ရှုခဲ့သည်။)

^{၂၁} Priscilla Clapp and Jason Tower ၏ “The Myanmar Military’s Criminal Alliance” United States Institute for Peace မှ မတ်လ ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ [The Myanmar Army’s Criminal Alliance | United States Institute of Peace \(usip.org\)](https://www.usip.org/publications/2022/03/myanmar-militarys-criminal-alliance) တွင် ရရှိနိုင်သည်။ (၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၇ ရက်နေ့တွင် ကြည့်ရှုခဲ့သည်။)

^{၂၂} “Myanmar junta chief vows to annihilate opposition forces,” Reuters သတင်းဌာနမှ ၂၀၂၂ ခုနှစ် မတ်လ ၂၈ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ဝေသည်။ [Myanmar junta chief Min Aung Hlaing vows to annihilate opposition forces - CNN](https://www.cnn.com/2022/03/28/myanmar-junta-chief-vows-to-annihilate-opposition-forces/index.html) တွင် ရရှိနိုင်သည်။ (၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ကြည့်ရှုခဲ့သည်။)

^{၂၃} ဤကျေးရွာနှင့်ရပ်ကွက်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသည် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဌာန အောက်တွင်ရှိပြီး ၎င်းသည်လည်း စစ်တပ်အရာရှိကြီးများ၏ ထိန်းချုပ်မှုအဆင့်အဆင့် အောက်တွင်ရှိသည်။ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဌာနသည် နိုင်ငံတော်စီမံခန့်ခွဲရေးအတွက် ကျောရိုးမသဖွယ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး နေပြည်တော်မှ ဒေသခံလူထု အဆင့်အထိ ရောက်ရှိသည်။ ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် အစိုးရသည် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဌာနအား စစ်တပ်ထိန်းချုပ်ထားသည့် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန လက်အောက်မှ ဖယ်ရှားခဲ့ပြီး ပြည်သူ့ဦးဆောင်သည့် ဝန်ကြီးဌာနအဖြစ် ပြောင်းလဲခဲ့သည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် စစ်အုပ်စုမှ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဌာနအား ၎င်းတို့၏ တပ်သားများ ဦးဆောင်သည့် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန လက်အောက်သို့ ပြန်လည် ထားရှိခဲ့သည်။ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဌာနသည် အခြားသောအစိုးရဌာနများအားလုံး အပါအဝင် ကျေးရွာနှင့် ရပ်ကွက် အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်း တို့နှင့်လည်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ကြီးကြပ်ခြင်းများ ပြုလုပ်ပြီး ၎င်းအနေနှင့် လုံခြုံရေးပိုင်းဆိုင်ရာ တာဝန်များကိုလည်း တာဝန်ယူဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ထိုအထဲတွင် ညမထွက်ရအမိန့်များထုတ်ခြင်း၊ အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ခံခြင်း၊ ဧည့်စာရင်းသွင်းခြင်းများ ကိုလုပ်ဆောင်ခြင်းများပါဝင်ပြီး ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းက အခြားသူများ၏ နေအိမ်များ သို့မဟုတ် လုံခြုံရာအိမ်များတွင် ပုန်းအောင်းနေသော တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများအား သိရှိနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။ အသေးစိတ် ရှင်းလင်းချက်ကို [Administering the State in Myanmar \(asiafoundation.org\)](https://asiafoundation.org/publications/2022/07/administering-the-state-in-myanmar) တွင်ကြည့်ပါ။

^{၂၄} ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၁ ရက်နေ့ တွင် ထုတ်ဝေသည့် Emily Fishbein နှင့် Nu Nu Lusan ၏ “Community defy bombs to keep schools running in Myanmar,” The New Humanitarian အား [The New Humanitarian | Communities defy bombs to keep schools running in Myanmar](https://www.thenewhumanitarian.org/communities-defy-bombs-to-keep-schools-running-in-myanmar) တွင် ရရှိနိုင်ပါသည်။ (၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ရယူခဲ့သည်။)

^{၂၅} UNICEF နှင့် Save the Children တို့မှ ဖော်ပြခဲ့သည်မှာ ၂၀၂၁ ခုနှစ် မတ်လ အထိ စစ်တပ်မှ စာသင်ကျောင်းပေါင်း ၆၀ ကို သိမ်းပိုက်နေရာ ယူခဲ့သည်။ ၎င်းတို့သိမ်းယူသည့် ကျောင်းအရေအတွက်မှာ ထိုအချိန်မှစ၍ ပိုမိုတိုးမြှင့်လာခဲ့သည်။ “ကျောင်းများအား လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များမှ သိမ်းပိုက်ခြင်းသည် ကလေးအခွင့်အရေးအား ဆိုးရွားစွာချိုးဖောက်ခြင်း ဖြစ်သည်။” ဟု Save the Children၊ UNESCO နှင့် UNICEF တို့မှ ၂၀၂၁ ခုနှစ် မတ်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ [Occupation of schools by security forces in Myanmar is a serious violation of children’s rights \(unicef.org\)](https://www.unicef.org/press-releases/2022/03/occupation-of-schools-by-security-forces-in-myanmar-is-a-serious-violation-of-childrens-rights) တွင် ရရှိနိုင်သည်။ (၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ရယူခဲ့သည်။)

^{၂၆} Emily Fishbein နှင့် Nu Nu Lusan ၏ “Community defy bombs to keep schools running in Myanmar,”

^{၂၇} ဖြိုခွင်းမှုအတွင်း ကျန်းမာရေးလုပ်သားများသည် အထူးသဖြင့် လူယက်ခံရခြင်းနှင့် ငွေညစ်ခံရခြင်းများကို ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။ ဤအကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်၍ Physicians for Human Rights အဖွဲ့မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ၎င်းတို့၏ ဝတ်ဆိုင်တွင် ဖြန့်ဝေခဲ့သော “Our Health Workers are Working in Fear”: Targeted Violence against Health Care One Year after Myanmar’s

Military Coup,” တွင်ကြည့်ပါ။ <https://reliefweb.int/report/myanmar/our-health-workers-are-working-fear-targeted-violence-against-health-care-one-year> (accessed 15 August 2022). တွင် ရယူနိုင်သည်။ (၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ရယူခဲ့သည်။)

^{၂၈} မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုဘဏ်၏ အချက်အလက်များအရ ဘဏ္ဍာနှစ် ၂၀၂၀ - ၂၀၂၁ ခုနှစ်၏ ဝင်ငွေသည် ဘဏ္ဍာနှစ် ၂၀၁၉-၂၀၂၀ ဝင်ငွေ၏ ၆၇% သာ ရှိပြီး ဤအချက်အလက်သည် အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း ရှစ်လအတွင်းမှ အချက်အလက်သာဖြစ်သည်။ ဘဏ္ဍာနှစ် ၂၀၂၀ - ၂၀၂၁ ခုနှစ်၏ အချက်အလက်များကို မသိရှိနိုင်သေးပါ။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သော “Myanmar Economic Monitor July 2022: Reforms Reversed,” ၏ စာမျက်နှာ ၃၇-၃၈ တွင်ကြည့်ပါ။ [Myanmar Economic Monitor July 2022: Reforms Reversed \(worldbank.org\)](https://www.worldbank.org/en/publications/mymr/2022/07) တွင် ရရှိနိုင်သည်။ (၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ရယူခဲ့သည်။)

^{၂၉} မြန်မာနိုင်ငံ ဗဟိုဘဏ်၏ အချက်အလက်များအရ ဘဏ္ဍာနှစ် ၂၀၂၀ - ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဝင်ငွေခွန်မှာ ၂၀၁၉-၂၀၂၀ ခုနှစ် ဝင်ငွေခွန်၏ ၅၈% သာ ရှိသည်။ ဤအချက်အလက်သည် အခြေအနေမှန်ဖြစ်ပြီး ငွေကြေးဖောင်းပွမှုအား ထည့်တွက်ခြင်း မရှိသည့်အပြင် အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း ရှစ်လအတွင်းမှ အချက်အလက်သာဖြစ်သည်။ ဘဏ္ဍာနှစ် ၂၀၂၀ - ၂၀၂၁ ခုနှစ်၏ အချက်အလက်များကို မသိရှိနိုင်သေးပါ။

^{၃၀} ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ “Myanmar Economic Monitor July 2022: Reforms Reversed” (စာမျက်နှာ ၃၈)

^{၃၁} Independent Economists for Myanmar ၏ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၄ ရက်နေ့တွင် ရေးသားခဲ့သည့် “Myanmar’s Electricity Sector After the Coup,” [မူဝါဒပိုင်းဆိုင်ရာ စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ရေးအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့၏ ထုတ်ပြန်ခြင်းမရှိသေးသော အစီရင်ခံစာ] Open Development Mekong ၏ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သော “Myanmar’s Electricity Sector Crippled Since Military Coup,” အား [Myanmar’s Electricity Sector Crippled Since Military Coup | Open Development Mekong](https://www.opendevelopmentmekong.net/myanmar-electricity-sector-crippled-since-military-coup/) တွင် ရရှိနိုင်သည်။ (၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ရယူခဲ့သည်။)

^{၃၂} Nikkei Asia မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇွန်လ ၅ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ဝေသည့် Thompson Chau နှင့် Dominic Oo ၏ “Myanmar energy crisis deepens as power plant investors balk,” တွင် ကြည့်ပါ။ [Myanmar energy crisis deepens as power plant investors balk - Nikkei Asia](https://asia.nikkei.com/Spotlight/Myanmar-Crisis/Myanmar-energy-crisis-deepens-as-power-plant-investors-balk) တွင် ရယူနိုင်သည်။ (၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ရယူခဲ့သည်။)

^{၃၃} ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၈ ရက်နေ့တွင် Myanmar Now မှ ထုတ်ဝေသည့် အောင်နိုင် ၏ “Junta says hefty new telecoms taxes will curb ‘extreme use of internet services’” အား [Junta says hefty new telecoms taxes will curb ‘extreme use of internet services’ | Myanmar NOW \(myanmar-now.org\)](https://myanmar-now.org/en/news/junta-says-hefty-new-telecoms-taxes-will-curb-extreme-use-of-internet-services) တွင် ရယူနိုင်သည်။ (၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ရယူခဲ့သည်။)

^{၃၄} ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၈ ရက်နေ့တွင် Myanmar Now မှ ထုတ်ဝေသည့် အောင်နိုင် ၏ “Junta says hefty new telecoms taxes will curb ‘extreme use of internet services’” အား [Junta says hefty new telecoms taxes will curb ‘extreme use of internet services’ | Myanmar NOW \(myanmar-now.org\)](https://myanmar-now.org/en/news/junta-says-hefty-new-telecoms-taxes-will-curb-extreme-use-of-internet-services) တွင် ရယူနိုင်သည်။ (၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ရယူခဲ့သည်။)

^{၃၅} Nikkei Asia မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည့် “Myanmar revokes foreign company exemption from currency rules,” အား <https://asia.nikkei.com/Spotlight/Myanmar-Crisis/Myanmar-revokes-foreign-company-exemption-from-currency-rules> တွင် ရယူနိုင်သည်။ (၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၈ ရက်နေ့တွင် ရယူခဲ့သည်။)

^{၃၆} Thompson Chau နှင့် Dominic Oo ၏ “Myanmar energy crisis deepens as power plant investors balk,” တွင် ကြည့်ပါ။

^{၃၇} ၂၀၂၂ ခုနှစ် မတ်လ ၂၉ ရက်နေ့တွင် ဧရာဝတီ သတင်းဌာနမှ ထုတ်ဝေခဲ့သည့် “Myanmar Junta Enacts Law Allowing It to Deploy Police to Front Lines,” အား [Myanmar Junta Enacts Law Allowing It to Deploy Police to Front Lines \(irrawaddy.com\)](https://www.irrawaddy.com/news/myanmar-junta-enacts-law-allowing-it-to-deploy-police-to-front-lines) တွင် ရယူနိုင်သည်။ (၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ရယူခဲ့သည်။)

^{၃၈} Radio Free Asia မှ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည့် “Crime rates on the rise as the junta cracks down on political unrest,” အား <https://www.rfa.org/english/news/myanmar/crime-01142022181101.html> တွင် ရယူနိုင်သည်။ (၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ရယူခဲ့သည်။)

^{၃၉} မဇ္ဈိမသတင်းဌာနမှ ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည့် “Myanmar crime increases after the coup,” အား

<https://mizzima.com/article/myanmar-crime-increases-after-coup> တွင် ရယူနိုင်သည်။ (၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ရယူခဲ့သည်။)

^{၆၀} ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၈ ရက်နေ့ HURFOM [@HURFOM] Twitter တွင်ကြည့်ပါ။ “အာဏာသိမ်းပြီးချိန်မှစ၍ အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုနှင့် လိင်အကြမ်းဖက်မှုများ အထူးသဖြင့် ကလေးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုများ ပိုမိုများပြားလာသည်ဟု အမျိုးသမီးနှင့် ကလေးသူငယ်များအား ဥပဒေအကူအညီပေးလျက်ရှိသော အဖွဲ့များက တင်ပြထားသည်။ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုမှ ၎င်းတို့တွင် ကလေးသူငယ်များအား အကြမ်းဖက်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ တရားစွဲဆိုသောအမှုပေါင်း ၂၀ ရှိပြီး အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှု ၁၀ မှုရှိသည်ဆို ဆိုသည်။ <https://t.co/GjaCaOPJK3>” / Twitter တွင် ကြည့်ရှုနိုင်သည်။ (၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ရယူခဲ့သည်။)

^{၆၁} တိုင်းရင်းသား တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ၎င်းတို့နှင့် ဆက်စပ်အဖွဲ့များ၏ အုပ်ချုပ်မှုနှင့် လူမှုရေးဝန်ဆောင်မှုစနစ်များအတွက် အသေးစိတ်အချက်အလက်များကို ၂၀၁၄ ခုနှစ် The Asia Foundation မှ ၂၀၁၄ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် ထုတ်ဝေသော Kim Jolliffe ၏ “[Ethnic Conflict and Social Services in Myanmar’s Contested Regions](#),” ၂၀၁၄ ခုနှစ် The Asia Foundation မှ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် ထုတ်ဝေသော Kim Jolliffe ၏ “Ethnic Armed Conflict and Territorial Administration in Myanmar,” အစီရင်ခံစာအပြည့်အစုံကို (burmalibrary.org) တွင် ရယူနိုင်သည်။ The Asia Foundation မှ ၂၀၁၆ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် ထုတ်ဝေသည့် Kim Jolliffe နှင့် Emily Speers Mears ၏ “[Strength in Diversity: Towards Universal Education in Myanmar’s Ethnic Areas](#),” The Asia Foundation မှ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် ထုတ်ဝေသော Bill Davis နှင့် Kim Jolliffe ၏ “[Achieving Health Equity In Contested Areas Of Southeast Myanmar](#),” Saferworld မှ ၂၀၁၇ ခုနှစ် မေလတွင် ထုတ်ဝေသော Kim Jolliffe ၏ “Security Integration in Myanmar: Past Experiences and Future Visions,” May 2017 ([Publications - Saferworld](#)); The Asia Foundation မှ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် ထုတ်ဝေသည့် Kim Jolliffe ၏ “Ceasefires, Governance and Development: The Karen National Union in Times of Change,” ([Ceasefires-Governance-and-Development-EN-Apr2017.pdf](#) (asiafoundation.org)). တို့တွင် ရယူနိုင်သည်။

^{၆၂} မြန်မာဘာသာဖြင့် ၎င်းတို့အား ပြည့်သူ့ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ဟုခေါ်သည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ၎င်းတို့ကို ပြည်သူ့ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များ သို့မဟုတ် ကော်မတီများဟုခေါ်သော်လည်းလည်း တရားဝင်အသုံးအနှုန်းမဟုတ်သေးပါ။

^{၆၃} အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရနှင့် အကြံပေးကောင်စီများက စစ်အာဏာရှင်အား တိုက်ခိုက်ချေမှုန်းရန်အတွက် အားထုတ်မှုတစ်ရပ်အနေဖြင့် ဒေသခံ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များအတွက် အသေးစိတ်ကျသော မူဝါဒများကို ရေးဆွဲခဲ့ကြသည်။ ဖယ်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ လှုပ်ရှားမှုတွင် အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးအစိုးရအား တနိုင်ငံလုံးအတွက် ပြည်ထောင်စုအဆင့်အစိုးရတစ်ရပ်အနေဖြင့် ယူဆကြသော်လည်း ဒေသတွင်း အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် တရားစီရင်ရေး တာဝန်များကိုမူ ပြည်နယ်အဆင့်အဖွဲ့များ သို့မဟုတ် ဖယ်ဒရယ်အဖွဲ့များသို့ အာဏာလွှဲအပ်ရမည်။ ချင်းပြည်နယ်တွင် မြို့နယ် အဆင့် ပြည်သူ့အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့များသည် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုရှိသော်လည်း ဒေသခံ အာဏာစက်လက်အောက်တွင်သာ လုပ်ဆောင်ကြသည်။ တချိန်တည်းမှာပင် ထိုအဖွဲ့များအား ကြီးကြပ်ရန်အတွက် ကြားကာလ ချင်းပြည်နယ်အစိုးရ ဖွဲ့စည်းရန် လုပ်ဆောင်နေလျက်ရှိသည်။ ကရင်နီပြည်နယ်တွင် တည်ရှိပြီးဖြစ်သည့် ကရင်နီပြည်သူ့ပါတီက အဓိကကျ သော ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် တရားစီရင်ရေးများကို ဆောင်ရွက်ပေးလျက်ရှိပြီး ကရင်နီပြည် အကြံပေးကောင်စီ (ထိုအထဲတွင် KSCC ၊ အခြား သော တိုင်းရင်းသား တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များနှင့် အရပ်ဖက်အဖွဲ့များပါဝင်သည်) က စီမံအုပ်ချုပ်ရေး၊ ဥပဒေပြုရေးနှင့် တရားစီရင်ရေး အာဏာ များကို ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ရန် ကြားကာလ ပြည်နယ်အဆင့် အုပ်ချုပ်ရေး ပုံစံအား ရေးဆွဲသည့် လုပ်ငန်းစဉ်အား ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။

^{၆၄} ပြည့်စုံသည့် ပညာရေးပံ့ပိုးမှုအား သုံးသပ်ခြင်းအတွက် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ဝေသည့် Emily Fishbein နှင့် Nu Nu Lusan ၏ “Community defy bombs to keep schools running in Myanmar,” The New Humanitarian တွင်ကြည့်ပါ။

^{၆၅} ဥပမာအားဖြင့် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက်နေ့ MOHADM - NUG - Myanmar [@mohadmNUG], Twitter တွင် ကြည့်ပါ။ ၎င်းအား (20) MOHADM - NUG - Myanmar on Twitter တွင် တွေ့နိုင်သည်။ “လူထုအား ကုန်ပစ္စည်းများ ပံ့ပိုးခြင်း နှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်းသည် စစ်မှန်သော အစိုးရတစ်ရပ်၏ တာဝန်ဖြစ်သည်။ စစ်အကြမ်းဖက်အုပ်စု၏ လူမဆန်သော လုပ်ရပ်များကို ခံစားရသော မြေပြင်မှ ပြည်သူများ အတွက် ၂၀၂၂ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် တာဝန်ယူမှုရှိသော ပြည်သူများ၏ အကူအညီဖြင့် MOHADM မှ ငွေကျပ် ၂၃.၆၄ သန်း တန်ဖိုးရှိသော လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု အကူအညီများကို လှူဒါန်းခဲ့သည်။ <https://t.co/e9chxCZC7H>” / Twitter (၂၀၂၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက် နေ့တွင် ရယူခဲ့သည်။)